

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

"SƏS" qəzeti mənim üçün ən əziz qəzetdir

İlham Əliyev

SƏS

Qəzet 1991-ci il yanvarın 11-dən çıxır

№ 176 (5648) 19 sentyabr 2018-ci il. "Əlincə" Azərbaycan Xeyriyyə Cəmiyyətinin orqanı. Qiyməti 40 qəpik

Bölgələrin inkişafı dövlətin diqqət mərkəzindədir

*Azərbaycan Prezidenti
İlham Əliyev
Masallı və Biləsuvar
rayonlarına
səfər edib*

Səh 2

Azərbaycan şərqşünaslığının parlaq siması

10

Əli Həsənov: "Ailəsinə siyasi alver predmetinə çevirən Paşinyanın rəhbərlik etdiyi xalq hansı fəlakətlər gözlədiyini ehtimal etmək çətin deyil"

8

Vətənə xidmət şərəfidir

9

Dini maarifləndirmə ilə bağlı tədbirlər radikal düşüncə tərzinin formalaşmasının qarşısını alır

8

Bəhruz Quliyev: "Paşinyanın son bəyanatları onun təşvişində olmasından xəbər verir"

9

Erməni jurnalistləri: "Ermənistan hökumətinin demokratiyadan, insan hüquqlarından danışmağa mənəvi haqqı yoxdur"

10

11

Ermənistan ordusunda nizamnamədən kənar münasibətlər zəminində insidentlər davam edir

11

YAP Gənclər Birliyinin DEMYC təşkilatına üzv seçilməsi böyük uğurdur

16

"Ronaldo'nun gedişindən sonra "Real" daha hiyləgər oynayır"

19 sentyabr 2018-ci il

Bölgələrin inkişafı dövlətin diqqət mərkəzindədir

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Masallı və Biləsuvar rayonlarına səfər edib

Rəsmi xronika

Prezident İlham Əliyev Cavid Qurbanovun "Şöhrət" ordeni ilə təltif edilməsi haqqında Sərəncam imzalayıb. Sərəncama əsasən, Azərbaycan Respublikasının ictimai-siyasi həyatında fəal iştirakına görə Cavid Qənbər oğlu Qurbanov "Şöhrət" ordeni ilə təltif edilir.

Prezident İlham Əliyev Biləsuvar şəhərində yeni ümumtəhsil məktəbi binasının tikintisi ilə bağlı tədbirlər haqqında Sərəncam imzalayıb.

Prezident İlham Əliyev Biləsuvar şəhərində əhalinin mənzil-məişət şəraitinin yaxşılaşdırılmasına dair tədbirlər haqqında Sərəncam imzalayıb.

Prezident İlham Əliyev Masallı şəhərində yeni infrastruktur layihələrinin həyata keçirilməsi ilə bağlı tədbirlər haqqında Sərəncam imzalayıb.

Prezident İlham Əliyev Ələt-Astara-İran İslam Respublikası ilə dövlət sərhədi (81 km)-Biləsuvar avtomobil yolunun yenidən qurulması ilə bağlı tədbirlər haqqında Sərəncam imzalayıb.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 18-də Ələt-Astara-İran İslam Respublikası ilə dövlət sərhədi avtomobil yolunun açılışında iştirak edib. AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinin İdarə Heyətinin sədri Saleh Məmmədov dövlətimizin başçısına Ələt-Astara-İran İslam Respublikası ilə dövlət sərhədi yeni avtomobil yolunun tikintisi layihəsi haqqında məlumat verib.

Bildirildi ki, mövcud Ələt-Astara-İran İslam Respublikası ilə dövlət sərhədi avtomobil yolunun ümumi uzunluğu 243 kilometr idisə, yeni avtomobil yolunun ümumi uzunluğu 204 kilometrdir. Yol birinci texniki dərəcəyə aiddir. Hərəkət hissəsinin eni 15 metr, hərəkət zolaqlarının sayı 4 olan yol müasir səviyyədə və bütün tələblərə uyğun inşa olunub.

Sifarişçisi Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyi olan yolun podratçı şirkətləri Azərbaycanın "Eurascon-AzVirt" Birgə Müəssisəsi, Türkiyənin "Kolin İnşaat Sənaye Turizm və Ticarət", həmçinin "Özgün Yapı Sənaye və Ticarət", o cümlədən digər nüfuzlu xarici şirkətlərdir.

Qeyd edildi ki, Ələt-Astara-İran İslam Respublikası ilə dövlət sərhədi yeni magistral avtomobil yolunun 31 kilometrlik Ələt-Yenikənd hissəsi 2006-2009-cu illərdə inşa

edilib. Yolun 23,4 kilometrlik Yeni-kənd-Salyan hissəsinin, həmçinin Kür çayı üzərində 363 metrlik körpünün və 1,2 kilometrlik yanacaq yollarının tikintisi isə 2016-cı ildə başa çatdırılıb və dövlətimizin başçısının iştirakı ilə istifadəyə verilib. Ələt-Astara-İran İslam Respublikası ilə dövlət sərhədi yeni avtomobil yolunun digər avtomobil yolları və maneələrlə kəsişməsində müxtəlif səviyyəli yol qovşaqlarının tikilməsi, birləşən və ayrılan yolların sayının azaldılması yolda təhlükəsizliyin təmin edilməsinə maksimum şərait yaradıb. Magistral yol Şimal-Cənub Beynəlxalq Nəqliyyat Dəhlizinin bir hissəsini təşkil edir və yolun tikintisi bu bölgədə turizmin, kənd təsərrüfatının inkişafına və

beynəlxalq yükdaşımanın həcmi artmasına müsbət təsir göstərəcək. Prezident İlham Əliyev Ələt-Astara-İran İslam Respublikası ilə dövlət sərhədi avtomobil yolunun rəmzi açılışını bildiren lenti kəsib. Sonda xatirə şəklində çəkdirilib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 18-də Masallı rayonuna səfərə gəlib. AZƏRTAC xəbər verir ki, dövlətimizin başçısı xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin Masallı şəhərinin mərkəzindəki abidəsinə ziyarət etdi, önünə gül dəstəsi qoyub.

Ardı Səh. 3

Bölgələrin inkişafı dövlətin diqqət mərkəzindədir

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Masallı və Biləsuvar rayonlarına səfər edib

Əvvəli Səh. 2

Masallı Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Rafil Hüseynov abidənin ətrafında və son illərdə rayonda görülmüş işlər, həyata keçirilən layihələr barədə Prezident İlham Əliyevə məlumat verib.

Prezident İlham Əliyev sentyabrın 18-də Masallı Sənaye Məhəlləsinin açılışında iştirak edib. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkəmizdə qeyri-neft sektorunun inkişafı istiqamətində çox mühüm layihələr icra olunub və bu proses davamlı xarakter alıb. Xüsusilə sənayenin müxtəlif sahələrinin inkişafına böyük diqqət göstərilir. Bu da təsadüfi deyil. Çünki sənaye iqtisadiyyatın aparıcı sahələrindədir. Uğurla həyata keçirilən sənayeləşmə siyasətinə uyğun olaraq ölkədə yüzlərlə müasir sənaye müəssisəsi yaradılıb. Bütün bunların nəticəsində daxili tələbatın ödənilməsində yerli məhsulların payı əhəmiyyətli dərəcədə artıb, ixracın həcmi isə genişləndi. İndi ölkədə innovativ və yüksək texnologiyalara əsaslanan rəqabətqabiliyyətli sənayenin, həmçinin qeyri-neft sektorunun davamlı inkişafını təmin etmək və əhalinin məşğulluğunu artırmaq məqsədilə nəhəng sənaye parkları və məhəllələri yaradılır. Regionlarda sahib-

kəminin iqtisadi potensialını nümayiş etdirir, iqtisadi gücümüzü artırır.

AZƏRTAC xəbər verir ki, iqtisadiyyat naziri Şahin Mustafayev Masallı Sənaye Məhəlləsində görülmüş işlər, həmçinin ölkədə yaradılan və yaradılmaqda olan sənaye məhəllələri barədə dövlətimizin başçısına məlumat verib.

Prezident İlham Əliyevin müvafiq sərəncamlarına uyğun olaraq Azərbaycanda ilk sənaye məhəlləsi dövlətimizin başçısının iştirakı ilə 2017-ci ildə Neftçalada açılıb. Həmin Sənaye Məhəlləsində avtomobil, balıq yemi, plastik məmulatlar, suvarma sistemləri, polietilen suvarma boruları, kağız stəkanlar və hazır içkilər istehsalı, modul tipli məktəb binalarının quraşdırılma-

si, balıq emalı və konservləşdirilməsi ilə məşğul olan 9 müəssisə və 1 kiçik sahibkarlıq emalatxanası fəaliyyət göstərir. Hacıqabul Sənaye Məhəlləsinin bu ilin sonuna qədər istifadəyə verilməsi nəzərdə tutulur. Tikinti işlərinə 200 nəfər cəlb edilib. Sabirabad Sənaye Məhəlləsi isə 20 hektar ərazidə yaradılır. Artıq burada tikinti işlərinə başlanılıb. İnşaat işlərinə 200 nəfər cəlb olunub. Masallı Sənaye Məhəlləsi Prezident İlham Əliyevin 2016-cı il iyunun 13-də imzaladığı Sərəncamla yaradılıb. Ümumi sahəsi 10 hektar olan məhəllədə tikinti işlərinə 2017-ci ilin iyulunda başlanılıb.

Ardı Səh. 4

karlıq fəaliyyətinin genişləndirilməsi, yerli ehtiyatlardan səmərəli istifadə etməklə sənaye sahələrinin inkişafı, istehsal prosesinin təşkilində infrastruktur xərclərinin azaldılması baxımından bu cür sənaye parklarının və məhəllələrinin müstəsna əhəmiyyəti var. Bundan başqa, bu obyektlər sahibkarlar arasında kooperasiya əlaqələrinin gücləndirilməsi və məşğulluqda sənayenin xüsusi çəkisinin artırılması baxımından da müstəsna rol oynayır. Bu məqsədlə dövlətimizin başçısının müvafiq sərəncamları ilə Neftçala, Masallı, Sabirabad və Hacıqabulda sənaye məhəllələrinin yaradılması qərara alınıb. Artıq

Neftçala Sənaye Məhəlləsi sahibkarların istifadəsinə verilib. Masallı Sənaye Məhəlləsinin təşkili işləri başa çatdırılıb. Hacıqabul Sənaye Məhəlləsinin bu ilin sonuna qədər istifadəyə verilməsi nəzərdə tutulur. Sabirabad Sənaye Məhəlləsinin tikintisi üçün hazırlıq işləri aparılır. Beləliklə, bütün bunlar bir daha sübut edir ki, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycanda həyata keçirilən iqtisadi siyasətin tərkib hissələrindən olan sənayeləşmənin sürətləndirilməsi prioritet sahə elan olunub və bu istiqamətdə irimiqyaslı layihələrin icrası davam etdirilir. Müasir sənaye məhəllələrinin yaradılması həm də öl-

19 sentyabr 2018-ci il

Bölgələrin inkişafı dövlətin diqqət mərkəzindədir

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Masallı və Biləsuvar rayonlarına səfər edib

Əvvəli Səh. 3

Sənaye Məhəlləsində dövlət vəsaiti hesabına lazımi infrastruktur, o cümlədən 2,5 MVt gücündə elektrik enerjisi təchizatı, gücü saatda 25 kubmetr olan sutemizləyici qurğu qurulub, su və kanalizasiya sistemi, təbii qaz təchizatı, rabitə və nəqliyyat infrastrukturu yaradılıb, yüksək standartlara cavab verən 3 istehsal modulu, ikimərtəbəli inzibati bina, texniki və köməkçi binalar tikilib, genişmiqyaslı abadlıq işləri aparılıb. İlk mərhələdə mebel, dam örtükləri və aksesuarları, dəmir məmulatları, döşək, taxta emalı və məmulatları istehsalı, taxta evlərin hazırlanması ilə məşğul olan sahibkarlıq subyektləri tərəfindən 5 milyon 230 min manat dəyərində 10 layihə təqdim edilib. Artıq reallaşdırılan bu layihələr çərçivəsində 200 yeni iş yeri yaradılıb.

Prezident İlham Əliyev Masallı Sənaye Məhəlləsinin rəmzi açılışını bildiren lenti kəsib.

Dövlətimizin başçısı Masallı Sənaye Məhəlləsində istehsal korpusları və burada fəaliyyət göstərən müəssisələrlə tanış olub. Məlumat verildi ki, Sənaye Məhəlləsində müxtəlif mebel və onların hissələrinin istehsalı üzrə 5 müəssisə qurulub və sahibkarlar tərəfindən bu layihələrin icrasına ümumilikdə 3,5 milyon manatdan çox investisiya yatırılıb, 142 yeni iş yeri yaradılıb.

Dövlətimizin başçısı Sənaye Məhəlləsində fəaliyyət göstərən "Perla" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin müəssisəsi ilə tanış olub. Bu istehsalat sahəsinin yaradılmasında müasir avadanlıqlardan istifadə edilib. Burada döşək və metal yay hissələri istehsal ediləcək. Müəssisənin investisiya dəyəri 1,2 milyon manatdır. "Perla" brendi ilə satışa çıxarılaçaq müəssisənin məhsulları yüksək keyfiyyəti ilə seçilir. İstehsal sahəsində

30 daimi iş yeri açılıb. Müəssisənin nəzərdə tutulan illik dövriyyəsinin həcmi 3 milyon manatdır.

Sənaye Məhəlləsində fiziki şəxs Süleyman Qurbanov tərəfindən istehsal sahəsi yaradılıb. Burada "Mikayıloğlu" brendi ilə uşaq və mətbəx mebelləri istehsal ediləcək. Müəssisə 2018-ci ilin avqustunda istismara verilib. Investisiya məbləği 100 min manat olan müəssisədə 7 nəfər çalışacaq. Müəssisədə ayda 100 uşaq və mətbəx mebeli istehsal olunacaq. Burada nəzərdə tutulan illik dövriyyənin həcmi 180 min manatdır.

"Birlik-3A" MMC isə Sənaye Məhəlləsində taxta evlər istehsalı üzrə ixtisaslaşıb. Investisiya məbləği 500 min manat olan müəssisədə 15 iş yeri açılıb. Burada ay ərzində müasir tipli 3 taxta ev hazırlanacaq. Müəssisənin illik məhsul dövriyyəsinin həcmi 2 milyon manat təşkil edəcək.

"Kainat-2016" MMC-nin taxta

Fərdi sahibkar Rahib Zərbiyev tərəfindən Sənaye Məhəlləsində 250 min manat investisiya yatırılmaqla dəmir məmulatları, işıq dirəkləri, park oturmaçaları və digər məhsulların istehsalı müəssisəsi yaradılıb. Artıq bu ilin aprelindən məhsul istehsalına başlayan müəssisədə 20 iş yeri açılıb. Müəssisənin nəzərdə tutulan illik dövriyyəsinin həcmi 300 min manatdır.

Sonra Prezident İlham Əliyev Sənaye Məhəlləsində "Azərxaçça" ASC tərəfindən yaradılmış Xalçaçılıq üzrə Təlim-Tədris Mərkəzi ilə tanış olub. Mərkəzin fəaliyyət sahəsi xalçaçılıq üzrə tədris-hazırlıq kurslarının təşkilidir. Bildirilib ki, Mərkəzdə 50-dən 150-dək yerli sakin xalçaçılıq sənətinə yiyələnecek. Onlar kursu bitirdikdən sonra müvafiq işlə təmin ediləcəklər. Burada 10 ədəd toxucu dəzgahı quraşdırılıb. Sənaye Məhəlləsində mebel, dam örtükləri və aksesuarlar istehsal edən müəssisələr də fəaliyyət göstərəcək.

Prezident İlham Əliyev Masallı Sənaye Məhəlləsinin inzibati binasında yaradılan şəraitlə də tanış olub. Burada toplantı və təlimlərin keçirilməsi üçün hərtərəfli şərait yaradılıb. Binada iclas otağı, müasir ofis sahələri, "Start-up"lar üçün ofislər, sərgi-satış mərkəzi, tibb məntəqəsi, poçt, yeməcxana və Sənaye Məhəlləsinin idarəedici təşkilatının istifadəsi üçün nəzərdə tutulan digər sahələr var. İnzibati binada, eyni zamanda, sahibkarlara sığorta, bank və mühasibatlıq, hüquq məsləhətləri xidmətləri göstəriləcək. Sahibkarlara dəstək məqsədilə Sənaye Məhəlləsinin bütün ərazisi pulsuz internetlə təmin olunub. Digər sənaye məhəllələrinə olduğu kimi, Masallı Sənaye Məhəlləsinə də sahibkarlar tərəfindən böyük maraq göstərilir.

emalı və məmulatları istehsalı müəssisəsinin investisiya dəyəri 500 min manatdır. Müəssisəyə əlavə dövlət dəstəyi göstərilməklə İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən investisiya təşviqi sənədi verilib. Burada 15 nəfər daimi işlə təmin olunub. Müəssisə bu ilin avqustunda istismara verilib. İstehsal gücü ayda 300 kubmetrdir. Nəzərdə tutulan illik dövriyyənin həcmi isə 600 min manatdır.

Sənaye Məhəlləsinin ilk qadın iştirakçısı olan Qənirə Zeynalovanın istehsal sahəsinə 80 min manat investisiya yatırılıb. Müəssisədə müxtəlif növ yumşaq mebellərin istehsalı təşkil edilib. Bu istehsal sahəsi 2018-ci ilin avqustunda istismara verilib. Burada 6 nəfər iş yeri ilə təmin olunub. Müəssisənin istehsal gücü ayda 30 dəst müxtəlif növ yumşaq mebelidir. Burada nəzərdə tutulan illik dövriyyənin həcmi 200 min manatdır.

Ardı Səh. 5

Bölgələrin inkişafı dövlətin diqqət mərkəzindədir

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Masallı və Biləsuvar rayonlarına səfər edib

gionun potensialının reallaşdırılmasına yönəldəcək. Bu məqsədlə potensial investisiya layihələri müəyyən ediləcək və onların KOB-lar vasitəsilə həyata keçirilməsi təşviq olunacaq. "KOB Dostları"nın fəaliyyətinin digər önəmli istiqaməti KOB-lara onların dayanıqlı inkişaf tələblərinə uyğun çoxsahəli dəstəyin göstərilməsidir. Belə ki, bu istiqamətdə fəaliyyət həm mövcud dövlət dəstək mexanizmlərindən istifadə imkanlarının genişləndirilməsinə və onlara KOB-ların maneesiz və rahat çıxışının təmin edilməsinə, həm də Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyinin göstərəcəyi çoxsaylı dəstək mexanizmlərinin tətbiqinə yönəldəcəkdir. "KOB Dostları" kiçik və orta biznesin hüquqlarının müdafiəsi istiqamətində də fəaliyyət göstərəcək. Eyni zamanda, sahibkarlarla sıx əlaqələr qurulacaq və "KOB Dostları" onların inkişaf ehtiyaclarını sorğular vasitəsilə öyrənəcək. Bu işə həmin tələblərə operativ reaksiyanı təmin etməyə imkan verəcək. Sonra Prezident İlham Əliyev Məhəlləyə investisiya yatırın yerli sahibkarlarla görüşüb. Sonda xatirə şəkli çəkdirilib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabr

Əvvəli Səh. 4

Prezident İlham Əliyev Sənaye Məhəlləsinin inzibati binasında yaradılmış İqtisadiyyat Nazirliyinin tabeliyində Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyinin "Kiçik və Orta Biznesin Dostu" (KOB) Mərkəzi ilə də tanış olub. Dövlətimizin başçısına məlumat verildi ki, gələcəkdə ölkənin digər şəhər və rayonlarında da sahibkarlara dəstək məqsədilə yaradılacaq "Kiçik və Orta Biznesin Dostu" mərkəzlərinin fəaliyyəti yeni kiçik və orta biznes sahələrinin yaranmasına, kiçik və orta sahibkarlığın inkişafı vasitəsilə re-

rın 18-də "Masallı - Nəmətləri" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətin çeltik emalı müəssisəsinin açılışında iştirak edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, müəssisənin direktoru Ağamirzə Kərimov dövlətimizin başçısına burada yaradılan şərait barədə məlumat verib. Yeni yaradılmış müəssisənin ümumi ərazisi 1 hektar, tikinti sahəsi isə 600 kvadrat metrdir. Müəssisənin inşasına 2017-ci ilin noyabrında başlanılıb. 2018-ci ilin sentyabr ayında inşaat işləri tam başa çatdırılıb.

Ardı Səh. 6

19 sentyabr 2018-ci il

Bölgələrin inkişafı dövlətin diqqət mərkəzindədir

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Masallı və Biləsuvar rayonlarına səfər edib

Əvvəli Səh. 5

Bu istehsalat sahəsinin aylıq emal gücü 300 ton, düyü qurutma gücü isə 900 tondur. Prezident İlham Əliyev müəssisəni işə saldı. Dövlətimizin başçısı çəltik emalı müəssisəsində yaradılan şəraitlə tanış olub.

Müəssisənin nəzdində hazır məhsul anbarı və satış mərkəzi tikilib. Gələcəkdə çəltik saxlanması üçün xüsusi bunkerlərin tikintisi nəzərdə tutulub. Emal edilən düyünün daxili bazarın tələbatına uyğun olaraq satışı üçün müxtəlif şirkətlərlə danışıqlar aparılıb. Bundan başqa, "Made in Azerbaijan" brendi kimi məhsulun xarici bazarlara çıxışı ilə əlaqədar sənədləşmə işləri davam etdirilir. Burada 15 nəfər daimi işlə təmin edilib. Gələcəkdə müəssisənin gücünün 2 dəfə artırılması və işçilərin sayının 40 nəfərə çatdırılması nəzərdə tutulub.

"Masallı - Nemətləri" MMC-nin çəltik təsərrüfatının ümumi sahəsi isə 60 hektardır. Təsərrüfatda yeni texnologiyaların tətbiqi ilə çəltik əkin sahələrinin hazırlanması bir neçə mərhələdə həyata keçiriləcək. Onların arasında şumun frez və diskə yumşaldılması, ləklərin içinin lazerli qreyderlə hamarlan-

ması, toxumların gəmetik vannalarda yetişdirilməsi, 48 saat müddətində qapalı yerlərdə saxlanması, kasetlərə aqreqatla səpilməsi daxildir. Bundan başqa, toxumların xüsusi hazırlanmış şitilxanalarda saxlanması, şitillərin əkinə hazırlanması və kiçik texnikalar vasitəsilə əkilməsi də həyata keçiriləcək. Burada yeni texnika və metodlardan istifadə etməklə məhsuldarlıq orta hesabla bir hektara 40-50 sentner - əvvəlkindən 2 dəfə çox olacaq. Müəssisə şitiləkən traktorla və digər texnikalarla təchiz edilib.

Ərazidə 400 tonluq anbar da inşa olunub. Cari ildə rayon ərazisində ümumilikdə 301 hektar çəltik

sahəsi əkilib. 25 hektar sahə isə Koreya Respublikasından gətirilmiş "Daydon" markalı texnikalar vasitəsilə ən müasir texnologiya əsasında ekilib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 18-də Masallı rayonunda əsaslı şəkildə yenidən qurulan Şatıroba-Hişkədərə-Miyankü-Kubin-Birinci Səmidxanlı-Xallicalı-Eminli-Məmmədyanlı avtomobil yolunun açılışında iştirak edib. AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinin İdarə Heyətinin sədri Saleh Məmmədov dövlətimizin başçısına görülən işlərlə bağlı məlumat verib.

Ardı Səh. 7

Bölgələrin inkişafı dövlətin diqqət mərkəzindədir

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Masallı və Biləsuvar rayonlarına səfər edib

Əvvəli Səh. 6

Bildirildi ki, yolun yenidən qurulması Prezident İlham Əliyevin bu il iyulun 23-də imzaladığı Sərəncama əsasən aparılıb. 32 min nəfərin yaşadığı 22 yaşayış məntəqəsini birləşdirən Şatıroba-Hişkədəre-Miyankü-Kubin-Birinci Səmidxanlı-Xallıcalı-Eminli-Məmmədyanlı avtomobil yolunun tikintisi üçün dövlət büdcəsinin investisiya xərclərindən Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinə 7,5 milyon manat vəsait ayrılıb. Yolun ümumi uzunluğu 24,7 kilometrdir. Dördüncü texniki dərəcəyə aid iki zolaqlı yolun hərəkət hissəsinin eni 6 metrdir. Yolun yenidən qurulması layihəsi çərçivəsində genişmiqyaslı torpaq işləri görülmüş, siqnal dirəkləri, yol nişanları və göstərici lövhələr quraşdırılıb, yol cizgi xətləri çəkilib. Dağlıq ərazidə yerləşən avtomobil yolunun tikintisi 22 yaşayış məntəqəsinin rayon mərkəzi ilə nəqliyyat əlaqəsinin yaxşılaşdırılmasında, həmçinin bu bölgədə iqtisadiyyatın və kənd təsərrüfatının inkişafında mühüm rol oynayacaq.

diçmə mərasimindən fotosəkillər, Ulu Öndərin dövlət rəmzləri haqqında kəlamları, Prezident İlham Əliyevin andiçmə, Bayraq Meydanının açılış mərasimlərində çəkilmiş fotosəkilləri, poçt markaları, orden və medallar muzeyin ekspozisiyasına daxildir. Bayraq Muzeyi ümummilli lider Heydər Əliyevin adını daşıyan mədəniyyət və istirahət parkında yaradılıb və burada hündürlüyü 56 metr olan Dövlət Bayrağı ucaldılıb, ətrafında fəvvarə kompleksi inşa edilib, postaməndə Azərbaycan Respublikasının gerbi, himni, xəritəsi əks olunub.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 18-də Biləsuvar Gənclər Evinin açılışında iştirak edib. AZƏRTAC xəbər verir ki, dövlətimizin başçısı Gənclər Evinin rəmzi açılışını bildirən lenti kəsib.

Ölkəmizdə gənclər siyasətinin formalaşdırılması istiqamətində çoxşaxəli tədbirlər görülmüşdür. Ümummilli lider Heydər Əliyevin adı ilə bağlı olan dövlət gənclər siyasəti uğurlu nəticələrlə yadda qalır. 2005-2009-cu illəri əhatə edən "Azərbaycan Gəncliyi Dövlət Proqramı" bu prosədə çox mühüm rol oynayıb. "Azərbaycan Gəncliyi 2011-2015-ci illərdə" Dövlət Proqramı da bu tədbirlərin məntiqi davamı olub. Bu gün ölkəmizdə gənclərin vətənpərvərlik, dövlətçilik prinsiplərinə, həmçinin tarixi-mədəni keçmişimizə, milli-mənəvi dəyərlərimizə rəğbət ruhunda tərbiyə olunması prioritet istiqamətlərdəndir. Əsas məqsəd təbii ki, onların cəmiyyətin ictimai-siyasi, sosial-iqtisadi və mədəni həyatında yaxından iştirakına stimül verməkdir. Prezident İlham Əliyevin tapşırıq və tövsiyələrinə uyğun olaraq, gənclərin intellektual və yaradıcı potensialının üzə çıxarılması, xüsusilə regionlarda yaşayan gənclərin fəallığının artırılması istiqamətində məqsədyönlü layihələr və proqramlar həyata keçirilir. Ölkəmizin bölgələrində müasir tələblərə cavab verən sosial infrastruktur obyektləri və gənclər evləri tikilir. Biləsuvar rayonunda inşa olunan Gənclər Evi də bu məqsədə xidmət edir.

İnşasına ötən il başlanılan və bu ilin mayında başa çatdırılan Biləsuvar Gənclər Evinin binası ikimərtəbəlidir. Ümumi sahəsi 1200 kvadratmetr olan binada ümummilli lider Heydər Əliyevin büstü qoyulub, Ulu Öndərin və Prezident İlham Əliyevin Biləsuvar rayonuna müxtəlif illərdə səfərlərini əks etdirən fotolardan ibarət guşələr yaradılıb. Bina öz funksionallığı ilə seçilir. Belə ki, burada müxtəlif tədbirlərin keçirilməsi üçün 256 yerlik akt və konfrans zalları yaradılıb. Rəqs zalının, internet kafenin, fotostudiyanın, vətənpərvərlik klubunun, istedadların hazırlığı laboratoriyasının yerləşdiyi Gənclər Evinə şahmat, rəsm, dizayn dərəcələri, xarici dil və danışıq klubu fəaliyyət göstərəcək.

Sonra dövlətimizin başçısı yolun rəmzi açılışını bildirən lenti kəsib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 18-də Biləsuvar rayonuna səfərə gəlib. AZƏRTAC xəbər verir ki, dövlətimizin başçısı İlham Əliyev xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin şəhərin mərkəzində ucaldılan abidəsini ziyarət etdi, önünə gül dəstəsi qoyub. Rayon icra hakimiyyətinin başçısı Mahir Quliyev abidənin ətrafında aparılan abadlıq işləri və rayonda icra olunan layihələr barədə Prezident İlham Əliyevə məlumat verib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 18-də Biləsuvar rayonunun Zəhmətabad-Bəydili-Xırməndalı-Əliabad avtomobil yolunun açılışında iştirak edib. AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinin İdarə Heyətinin sədri Saleh Məmmədov yolun texniki göstəriciləri barədə dövlətimizin

başçısına məlumat verib.

Bildirildi ki, 20 mindən çox əhalinin yaşadığı 4 yaşayış məntəqəsini birləşdirən Zəhmətabad-Bəydili-Xırməndalı-Əliabad avtomobil yolunun uzunluğu 15,4 kilometrdir. Üçüncü və dördüncü texniki dərəcəyə uyğun tikilən yol iki hərəkət zolaqlıdır. Yolun inşası zamanı 26,1 min kubmetr torpaq işləri görülmüş, 11,6 min kubmetr tikinti materialından və asfalt-beton örtüyündən istifadə edilib. Yol boyunca nişanlar və göstərici lövhələr quraşdırılıb.

Qeyd edək ki, dövlətimizin başçısının bu ilin yanvarında imzaladığı Sərəncama əsasən tikilən avtomobil yolu dörd yaşayış məntəqəsinin rayon mərkəzi ilə nəqliyyat əlaqəsinin yaxşılaşdırılmasında, həmçinin bu bölgədə iqtisadiyyatın və kənd təsərrüfatının inkişafında mühüm rol oynayacaq.

Prezident İlham Əliyev yolun rəmzi açılışını bildirən lenti kəsib. Sonra dövlətimizin başçısı rayon

ictimaiyyətinin nümayəndələri ilə görüşüb.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 18-də Biləsuvarda Bayraq Muzeyinin açılışında iştirak edib. AZƏRTAC xəbər verir ki, dövlətimizin başçısı muzeyin rəmzi açılışını bildirən lenti kəsib.

Ötən əsrin əvvəllərində Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin atributu olmuş üçrəngli, ay-ulduzlu bayrağın yenidən Azərbaycanın müstəqillik rəmzinə çevrilməsi ümummilli lider Heydər Əliyevin tarixi xidmətləri sayəsində mümkün oldu. Ölkəmiz müstəqilliyini bərpa edəndən sonra milli bayrağımız ilk dəfə Ulu Öndər tərəfindən Naxçıvanda qaldırıldı. İndi bu bayraq dünyanın ən nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlarında, mötəbər mərasimlərdə dalğalanır və hər bir azərbaycanlı dövlət bayrağını özünün qürur mənbəyi hesab edir. Bu mühüm amili şərtləndirən əsas səbəblərdən biri də Prezident İlham Əliyə-

vin dövlət atributlarımıza xüsusi ehtiramla yanaşmasıdır. Fərəhli haldır ki, indi əksər bölgələrimizdə də üçrəngli bayrağımızın şərəfinə muzeylər yaradılır, xüsusi layihələr həyata keçirilir.

Məlumat verildi ki, Bayraq Muzeyinin inşasına ötən il başlanılıb və bu ilin mayında başa çatdırılıb. Ümumi ərazisi 400 kvadratmetr olan muzey binası ikimərtəbəli olmaqla sərgi zalından, inzibati və yardımçı otaqlardan ibarətdir. Muzeyin sərgi zalında ümumilikdə 6 bölmə yaradılıb. Burada Azərbaycan xanlıqlar dövrünün xəritəsi, orta əsrlərə aid döyüşçüləri əks etdirən manikenlər, xanlıqların istifadə etdiyi bayraqlar, XIX əsr Azərbaycan şəhərlərinin gerbləri, qədim metal sikkələr, kağız pullar sərgilənir. Bundan əlavə, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti, Azərbaycan SSR və müstəqillik dövrlərində qəbul edilmiş konstitusiyalar, gerblər, bayraqlar, Silahlı Qüvvələrin geyim formaları, Ümummilli Liderin an-

19 sentyabr 2018-ci il

Azərbaycan ilə Avstriya arasında əməkdaşlığın inkişaf perspektivləri müzakirə olub

Sentyabrın 18-də

Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini Əli Əhmədov ölkəmizdə səfərdə olan Avstriya Kanslerrinin müavini Haynts-Kristian Ştraxenin

rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüb. AZƏRTAC xəbər verir ki, Əli Əhmədov bu səfərin iki ölkə arasında mövcud əlaqələrin daha da inkişafına təkan verəcəyini vurğulayıb. O bildirib ki, Azərbaycan müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra istər prezidentlər, istərsə də digər rəhbər heyətlər səviyyəsində qarşılıqlı səfərlər baş tutub. Atılan addımlar iki ölkə arasında münasibətlərin möhkəmlənməsinə kömək edib. Azərbaycan hər zaman Avstriyaya dost ölkə kimi yanaşır.

Avstriya Kanslerrinin müavini Haynts-Kristian Ştraxe ölkəmizə ilk dəfə səfər etdiyini və paytaxtımızın gözəlliyinə heyran qaldığını bildirib. Ölkəmizlə bir çox sahələrdə əməkdaşlıq etmək niyyətində olduqlarını qeyd edən Haynts-Kristian Ştraxe Avstriya rəhbərliyinin salamlarını Azərbaycan tərəfinə çatdırıb.

Ölkələrimizin oxşar cəhətlərinin olduğunu vurğulayan Avstriya Kanslerrinin müavini hər iki ölkənin pragmatik və təhlükəsizlik siyasət yürütdüyünü qeyd edib. Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinə toxunan qonaq problemin dinc yolla həllinin tərəfdarı olduqlarını diqqətə çatdırıb.

Dini maarifləndirmə ilə bağlı tədbirlər radikal düşüncə tərzinin formalaşmasının qarşısını alır

Sentyabrın 17-də Azərbaycan Respublikası Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi (DQİDK) və Xəzər Rayon İcra Hakimiyyətinin (RİH) birgə təşkilatçılığı ilə Zirə qəsəbəsində "Dini mərasimlər: ənənəvilik və müasirlik" mövzusunda seminar-müşavirə keçirilib.

Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, tədbirdə çıxış edən Bakı şəhəri Xəzər Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Gülağa İslamov bu cür maarifləndirmə tədbirlərinin əhəmiyyətini yüksək qiymətləndirib. O, eyni zamanda, İslam dəyərlərinin öyrənilməsi və düzgün təbliğ olunması istiqamətdə rayonda həyata keçirilən işlərin nəticələrindən bəhs edib. Bildirib ki, milli mənəvi dəyərlərimiz, adət-ənənələrimiz xalqımızın tarixində və özünüdərkində mühüm əhəmiyyət daşıyır.

Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Mübariz Qurbanlı çıxışında bildirib ki, İslam yarandığı ilk əsrdən başlayaraq bu günə qədər xalqımızın böyük əksəriyyətinin ibadət etdiyi din olmaqla yanaşı, həm də respublikamızda yüz illərlə formalaşan milli mənəvi dəyərlərin əsasını təşkil edir. Komitə sədri ümummilli lider Heydər Əliyevin Azərbaycanın özünəməxsus dövlət-din münasibətləri modelinin formalaşdırılmasında, eləcə də milli mənəvi dəyərlərin qorunub saxlanılmasında əvəzsiz xidmətlərindən bəhs edib. Vurğulayıb ki, Ulu Öndər zəngin irsimizi, mədəniyyətimizi və adət-ənənələrimizi yaşatmaq üçün bir sıra mühüm tədbirlər həyata keçirib. Ümummilli Liderin siyasətinin davamı olaraq bu gün Prezident İlham Əliyev milli-mənəvi dəyərlərimizin qorunub saxlanılmasını, təbliğ və təşviq edilməsini daim diqqət mərkəzində saxlayır.

Sonra Milli Məclisin deputatı Rauf Əliyev, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Bilik Fondunun icraçı direktoru Oktay Səmədov çıxış edərək bildiriblər ki, dini maarifləndirmə ilə bağlı keçirilən tədbirlər radikal düşüncə tərzinin formalaşmasının qarşısını alır. Vurğulanıb ki, bu cür tədbirlər, eyni zamanda, gənclərin mənəviyyatının zənginləşməsinə də təkan verir. QMİ-nin səlahiyyətləri nümayəndələri Soltan Əlizadə və Şünasi Məmmədov çıxışlarında dövlətin dinə və dindarlara qayğısından bəhs ediblər. Onlar buna görə Prezident İlham Əliyevə və Birinci vitse-prezident, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevaya təşəkkürlərini bildiriblər.

Əli Həsənov: "Ailəsini siyasi alver predmetinə çevirən Paşinyanın rəhbərlik etdiyi xalqı hansı fəlakətlər gözlədiyini ehtimal etmək çətin deyil"

Ailəsini siyasi alver predmetinə çevirən Paşinyanın rəhbərlik etdiyi xalqı hansı fəlakətlər gözlədiyini ehtimal etmək çətin deyil. SİA-nın məlumatına görə, bunu Azərbaycan Prezidentinin icimai-siyasi məsələlər üzrə köməkçisi - şöbə müdiri Əli Həsənov "Facebook" səhifəsində yazıb.

Ə.Həsənov qeyd edib: "Hər bir xalqın taleyində önəmli rol oynamış, öz eməlləri ilə adını tarixə yazmış şəxsiyyətlər var. Ümummilli lider Heydər Əliyev bu dövləti məhv olmaq təhlükəsindən xilas etmə missiyasını öz üzərinə götürməklə, bütün zamanını, sağlamlığını Azərbaycan dövlətçiliyini qorumaq, qurmaq və inkişaf etdirmək kimi ali bir məqsədə həsr etməklə və bu vəzifəni layiqincə yerinə yetirməklə adını xalqımızın tarixinə qızıl hərflərlə yazdı. Heydər Əliyev haqq dünyasına gözü arxada qalmadan, rahat köçdü. Ona bu rahatlığı gördüyü işlərin və xalq qarşısında xidmətlərinin sərhədsiz miqyası verirdi. Bir də ki, ulu öndər təməlini qoyduğu siyasətin gələcəkdə də davam edəcəyinə və Azərbaycanı yeni qələbələrə aparacağına əmin idi və son 15 ilin mənzərəsi də dahi şəxsiyyətin nə qədər düzgün düşündüyünü isbat etdi".

O vurğulayıb ki, Prezident İlham Əliyev kiçik bir ölkəni dünya çapında nüfuzlu, sayılıb-seçilən, səsi eşidilən bir dövlətə, dünya qarşısında və terrorla üz-üzə olarkən dinamik inkişaf edən sabitlik adasına çevirməklə əsl siyasətçinin nəyə qadir olduğunu nümayiş etdirdi: "Bədxahlar "Azərbaycan çökür" deyərək Azərbaycanı daha möhtəşəm addımlarla irəlilədi, "hakimiyyətin sonudur" iddia edənlər hakimiyyətin gündən-günə gücləndiyini gördülər, "bu siyasətin sonu yoxdur" xülyası ilə yaşayanlar həmin siyasətin zəfərlərini sayıb qurtara bilmirlər..."

Qarşı tərəfdə Azərbaycana meydan oxuyan siyasətçilərin aqibətinə baxın. Ter-Petrosyan tarixə gümən Koçaryan-Sarkisyan mafiyasını "demokratik inqilab" adı altında küçədən siyasətə gəlmiş Paşinyan kimi bir populist layiq olduqları yerə göndərdi. İndi də barələrində cinayət işi qaldırılır, illərlə erməni xalqına qarşı törətdikləri cinayətlərin hesabı sorulur. Ancaq necə?"

Prezidentin köməkçisi bildirib ki, Paşinyan hakimiyyətə gələndə ermənilər eyforiyaya qapılıb bunu bütün dünya qapılarının onların üzünə açılması, "demokratik" Ermənistanın Azərbaycan üzərində tam qələbəsi kimi anladılar: "İnvestisiyaların sel kimi axacağını, dünya liderlərinin bir-birinin ardınca Ermənistanı səfər edəcəyini, Azərbaycan ərazilərinin işğalının qanuniləşdiriləcəyini zənn etdilər.

İndi erməni mətbuatı nə yazır? Paşinyan diktatora xas olan üsullarla öz opponentlərini əzməyə çalışır, ölkədə dərəbəylik və xaos hökm sürür,

iqtisadiyyat tam iflas astanasındadır, xarici siyasətdə uğursuzluqlar bir-birini əvəz edir. Ermənistanın baş naziri beynəlxalq tədbirlərdə digər ölkələrin başçıları ilə selfi çəkdirməyi yerli ictimaiyyətə Ermənistanın "xarici siyasət uğuru" kimi sırmağa çalışır".

Ə.Həsənov əlavə edib ki, Paşinyan hakimiyyətə gələndən sonra verdiyi vədlərlə törətdiyi eməllərin arasında yaranmış uçurumu populist bəyanatlarla və sərəm addımlarla kompensasiya etməyə çalışır: "Bəyan edir ki, keçmiş hakimiyyətin oğurladığı sərvəti xalqa qaytarmaq uğrunda mübarizə aparır. Amma indi hamı başa düşür ki, o bu sərvətdən öz şəxsi payını istəyir. Paşinyan demokratik idarəçilikdən dem vurur, amma Milli Təhlükəsizlik Xidmətinin direktoru Artur Vanetsyan ilə Xüsusi İstintaq Xidmətinin rəisi Sasun Xaçatryan arasında baş tutan telefon danışığı bu "demokratik" addımların konturlarını tam aydınlığı ilə cızır. Baş nazir ölkədə artıq hakimiyyətin medianın fəaliyyətinə müdaxilə etmək ənənəsinə son qoyulduğunu bəyan edir, bir gün sonra isə Ermənistanı gizli yazılan telefon danışığı haqqında məlumatı ilk yayanlardan biri olmuş "Yerevan.today" saytının redaksiyasında və baş redaktorun yaşadığı evdə axtarış aparılır.

Bir gün yuxudan ayılıb Azərbaycanı Dağlıq Qarabağdakı separatçı rejimlə danışığı aparmağa çağırır. Sabahı gün də sözlərini geri götürür. Dağlıq Qarabağ ətrafındakı 7 rayonu "DQR" ərazisi elan edir və bununla da beynəlxalq ictimaiyyəti, ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrələrinə hörmətsizliyini açıq büruzə verir. Komandasını rusofoblardan formalaşdırır, gündə bir neçə dəfə də Rusiya ilə müttəfiqliyə sadiqliyindən danışır. Artıq hamı başa düşür ki, Ermənistanın baş naziri tutduğu posta qeyri-adekvatdır, siyasətçi adına parodiyadır və onun barəsində "erməni radiosu"nun anekdotları artıq qısa zaman məsələsidir".

PA rəsmisi deyib ki, əgər bir siyasətçi övladını, ailəsini siyasi alver predmetinə çevirirsə, onun rəhbərlik etdiyi xalqı hansı fəlakətlər gözlədiyini ehtimal etmək bir o qədər də çətin deyil: "DQR"-in "müstəqil dövlət olduğunu" və Azərbaycanın bu "dövlətə" danışığı aparmasının zərurliyini iddia edən baş nazirdən soruşulmalıdır ki, "sənin oğlun nəyə görə bu "müstəqil dövlətdə" hərbi xidmətdədir?" Əslində, bu addımı atmaqla o, nəinki işğal faktını təsdiqləyir, üstəlik, məhz Ermənistanın münaqişə tərəfi olduğunu etiraf edir. Hələ bir həyasızcasına Azərbaycan Prezi-

dentinə öz övladını Qarabağa göndərməyi tövsiyə edir və bu addımı təmas xəttində atəşkəsin bərpa olunmasının qarantiyası kimi göstərməyə çalışır. Digər tərəfdən də Paşinyanın həyat yoldaşı Azərbaycan qadınlarına çağırış edərək münaqişənin dayandırılması və əsgər ölümlərinə son qoyulması üçün səs göstərmələrini istəyir. Amma baş nazir olan həyat yoldaşından soruşmur ki, axı Ermənistan vətəndaşı "müstəqil DQR"-də niyə ölməlidir?"

Onun sözlərinə görə, Paşinyan hakimiyyətinin məntiqsizliyi və ziddiyyəti o qədər dərin ki, bunu xüsusilə təhlil etməyə lüzum da qalmır: "Lakin anlaşılmayan özünü Azərbaycanlı adlandıran bəzi bədxahların Paşinyanın səsinə səs verməsi, erməni dəyirmanına su tökməsidir. Xüsusilə də xaricə qaçmış bir çox antimillilərin hərəketi bəzən bütün əndazələri aşır. Bunlar gör Azərbaycan və onun dövlət simvollarına nə qədər sayğısız münasibət bəsləyir ki, hətta Ermənistan baş nazirinin ailə üzvləri ilə bağlı populist addımlarını belə, az qala "qəhrəmanlıq" nümunəsi kimi qələmə verir və Azərbaycan hakimiyyətini hədəf götürürlər".

Ə.Həsənov qeyd edib ki, Azərbaycan Prezidentinin övladının hərbi xidmətə getməsi bütün cəmiyyət, gənclərimiz üçün yaxşı bir nümunədir: "Bu gün doğma torpağı harada müdafiə etmək lazımdırsa, Heydər Əliyev orada da olacaq və ləyaqətlə, şəərəflə Vətən qarşısında öz borcunu ödəyəcək. Buna heç kimin şübhəsi olmasın. Mövzunu manipulyasiya obyektinə çevirənlər isə fərarli kimi xaricə üz tutanlar, özlərini Vətən təəssübkeşi kimi qələmə verib övladlarını hərbi xidmətdən yayındırırlar. Mən əvvəllər paylaşıdığım statuslardan birində ifadə etdiyim bir fikri yenə də təkrar edirəm: bu gün Azərbaycan dövlətinə və onun simvollarına, hakimiyyət nümayəndələrinə, cəmiyyət üzvlərinə qarşı qeyri-əxlaqi yollarla mübarizə aparıb çirkab yağdırırlar xarici ölkələrin müvafiq orqanları qarşısında xüsusi öhdəlik götürmüş ünsürlərdir. Belələri Azərbaycanın sərhədlərini keçdikdən sonra pasportlarını belli dailərə təhvil verib xüsusi öhdəliklər götürür və sonra da öz dövlətlərinə qarşı çirkin mübarizəyə sövq edirlər. Görünür, onlar üçün Qərbi ölkələrinə sığınib soroslar, gülbekyanlar, karapetyanların pulu ilə öz dövlətinə hücum çəkmək əlinə silah götürüb Vətəni müdafiə etməkdən daha şərəfli işdir. Sosial şəbəkələrdə gecəgündüz məsuliyyətsiz və iyrenc statuslar paylaşmaqla populyarlıq qazanacaqlarını zənn edənlər, Paşinyanın oğlunun hərbi xidmət piarından belə, öz mənafeləri üçün yararlanmağı məqbul hesab edənlər bu yolla Azərbaycan cəmiyyətinin nifrətini qazanacaqlarına da şübhə etməməlidirlər. Zaman hər kəsə layiq olduğu yeri göstərəcək, göstərəcək".

Vətənə xidmət şərəfdir

Bəşər sivilizasiyası yarandığı gündən onun özünüqoruma instinkti dövlətçilik institunun formalaşmasında və inkişafında misilsiz rol oynamışdır. Sahib olduğu mənəvi və maddi dəyərləri qorumaq, yad təsirlərdən, təcavüzün istənilən forma və təzahürünü dəf etməkdən keçirdi və hər bir xalq bu ali məqsədi təmin etmək üçün çətin anlarda silaha əl atırdı. Təsadüfi deyil ki, vətəni əldə silah qorumaq antik Yunan və Roma cəmiyyətlərində vətəndaşın birbaşa vəzifəsi, müqəddəs borcu idi. Hətta "hərbi xidmət senzi" tətbiq edilir, bir şəxsin vətəndaş sayıla bilməsi, seçkililə orqanlarda iştirakı və yüksək dövlət orqanlarına təyinat ala bilməsi üçün birbaşa bu senz tətbiq olunurdu.

Çox qədim tarixə, olduqca köklü hərbi ənənələrə sahib olan türk xalqları da qüdrətli qonşularla əhatə olunmuş sərt qeosiya mühitdə məhz "ordu-millət" prinsipi ilə ayaqda qalmaq bacarmışdılar. Türk ənənələrində, yeni törədə hakim olan görüş ondan ibarət idi ki, hər bir kişi əsgərdir və təhlükə anında səfərbər olaraq düşməne qarşı çıxmalıdır. Türk hərbi demokratisasına görə bütün əli silah tutan kişilər xalqın taleyində əhəmiyyət daşıyan qərarların qəbul olunmasında birbaşa səsvermə ilə iştirak etməli, rəy bildirməli və heç şübhəsiz döyüşməliydi. Ən naqis sifətlər isə fəralilik, qorxalqlıq və satqınlıq sayılırdı.

Müasir dövrümüze nəzər yetirsək, bu gün, xalqımızın ən köklü hərbi ənənələri əsasında modern Azərbaycan ordusu yaradılır, onun zəruri insrastrukturu formalaşdırılır. Gənclərin hərbi vətənpərvərlik ruhunda təlim-tərbiyəsi istiqamətində olduqca mühüm işlər görülür. Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən əsası qoyulan bütün bu fəaliyyətin qayəsi ölkəmizin Ermənistan tərəfindən pozulmuş ərazi bütövlüyünü bərpa etmək, xalqımızın təhlükəsiz və sülh şəraitində yaşamasını təmin etməkdir. Hal-hazırda bu sahədəki fəaliyyət möhtərəm Prezidentimiz cənab İlham Əliyev tərəfindən misli görünməmiş vüsət almış, ordumuz dünya silahlı qüvvələri arasında ən üst sıralarda layiqli yerini tutmuşdur. Bu gün Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin maddi-texniki bazası durmadan genişlənir, həm daxili istehsal, həm xaricdən alınan silah sistemləri sayəsində ordumuzun arsenalı daha da qüdrətli məzmun kəsb edir.

Lakin, bütün dövrlərdə ən qiymətli silah həmin ölkənin vətənpərvər gəncliyi, cəmiyyətin orduya ləyaqətli münasibətidir. Ona görə də, ordunun komplektləşdirilməsi məqsədilə silahlı qüvvələ-

**Siyavuş Novruzov,
Azərbaycan Respublikası
Milli Məclisinin İctimai birliklər və dini qurumlar
komitəsinin sədri, Yeni Azərbaycan
Partiyası İcra Katibinin müavini**

rə çağırışa münasibət hər bir cəmiyyətdə məhz dövlətçiliyə olan münasibət kimi özünü biruzə verir.

Ölkədə hökm sürən yüksək hərbi-vətənpərvərlik əhval-ruhiyyəsinin nəticəsidir ki, bu gün Azərbaycan gənci orduya sevərək gedir, vətənə xidmətdən qürur duyur. Belə gənclərdən biri də ali təhsilini başa vurduqdan sonra Silahlı Qüvvələr sıralarına qatılan, cənab Prezident İlham Əliyevin övladı Heydər Əliyevdir. Onun hərbi xidmətə yollanması hər bir gəncimiz üçün şəxsi nümünə, ruh yüksəkliyi, bütövlükdə cəmiyyətimiz üçün müsbət bir vətəndaşlıq və vətənpərvərlik mesajıdır. Azərbaycan hüquqi dövlətdir və əslində belə hadisə normal düşüncə sahibi olan insanlarda nə təəccüb, nə də hansısa bir müzakirə predmeti olmamalıdır.

Lakin təəssüflər olsun ki, erməni və ermənipərəst dairələr, sapı özümüzə olan baltalar bu hadisəyə də öz naqis prizmalarından yanaşaraq şər-böhtan xarakterli spekulasiyalarıyla yenidən gündəmə gəlməyə başladılar. Bu hadisəyə ilk reaksiya verən işğalçı Ermənistan respublikasının baş naziri Paşinyan və xaricə mühacirət etmiş, guya adını Azərbaycanlı qoymuş "Paşinyanın bacısı uşaqlarından" gəldi. Onlar yubanmadan gah bu hərbi xidmətin özünü, gah dislokasiya yerini şübhə altına alan yalan, böhtan və qarayaxma kampaniyasına başladılar. Hərbi işdən xəbərsiz dezertir Paşinyan-"bacısı uşaqları" cütlüyü anlamır ki, xüsusi təyinatlı hərbi hissədə qulluq edənlərin daimi dislokasiya yeri olduqca şərti xarakter daşıyır. Xüsusilə, müharibə şəraitində yaşayan ölkədə onlar hər zaman döyüşə hazır vəziyyətdə olmalı və silahlı münaqişənin ən qaynar nöqtələrinə operativ müdaxilə etməlidirlər. Habelə, müasir dünyamızda dini-etnik terror bütün qitələrdə kütləvi qətilər törədir, cəmiyyəti qorxu altında saxlayır. Onların bədnam əməllərinin qarşısını almaq üçün ilk çevik reaksiya isə xüsusi təyinatlı qüvvələr tərəfindən göstərilir. Bu baxımdan əsgər Heydər Əliyevin xidmət etdiyi hərbi hissə əslində ən böyük risk daşıyan birləşmələrdəndir və o, bu hərbi hissəyə öz şəxsi fiziki xüsusiyyətləri, yüksək mənəvi-pisixoloji hazır-

lıq səviyyəsi ilə düşüb.

Belə bir sual yaranır. İlk baxışda fərqli kimi görünən bu iki şəxsi nə birləşdirir? Məqsədləri nədir? Paşinyan-"bacısı uşaqları" tandemi nəyə nail olmaq istəyir? Cavab sadədir. Bu cütlüyün düşüncə və fəaliyyətində məqsədyönlü və maraqlı bir sinxronluq var. Hər ikisinin niyyəti eyni-

dir - Azərbaycan cəmiyyətini səfərbər edən, ona dinamik impuls qazandıran istənilən ictimai hadisəni ləkələmək, kölgə salmaq, ardıcıl yalan və böhtanla ictimaiyyəti çaşdırmağa yönələn cəhdlər göstərmək. Necə deyirlər, məqsəd və üsul birliyi ahəngdarlıq yaradır. Eyni maliyyə mənbələrindən qidalanmaları da öz yerində, amma fərqli motivlər də var. Belə ki, Paşinyan Yerevanın beş ulduzlu otellərində kef çekib Azərbaycanın işğal olunmuş Cəbrayıl rayonunda hərbi xidmətdəymiş kimi göstərdiyi oğlunu erməni ictimaiyyətinə qəhrəman kimi təqdim edib, ucuz şou yaratmaq istəyir. Özünə erməni, əzabkeş müxalifətçi və s. saxta sənədlər düzəldib ölkədən qaçan dezertirlər, yeni, tarixin zibilliyinə atılmış "Paşinyanın bacısı uşaqları" isə öz bədnam əməllərini belə həykü altında unudurmaq istəyirlər.

Bu məqamda bir haşiyə çıxmaq istəyirəm. Ulu Öndər Heydər Əliyev bir dəfə öz xatirələrindən belə bir əhvalat danışdı: "İşə tələsərək Zərifə xanım ona tələsməməsini, onu gözləyənlərin onsuz da tabeçiliyində olan işçilər olduğunu qeyd edir. Ulu Öndər isə cavabında "Mən onlara nəzarət edərəmsə, mənə də bütün Azərbaycan xalqı nəzarət edir" - deyir. Təkcə bu qısa dialoqun özü Əliyevlər ailəsində olan xalq qarşısında məsuliyyət hissini, daxili nizam-intizamı ən bariz şəkildə açıqlayır. Bu baxımdan Prezident İlham Əliyevin övladı olmaq şərəfli olduğu qədər də məsuliyyətlidir. Çünki doğulduğu gündən hərbi xidmətə gedənə qədər Heydər Əliyevin bütün həyatı daim ictimaiyyətin diqqət mərkəzində olmuşdur. O isə ailəsinin və cəmiyyətin ona olan inam və etimadını doğrultmuş, Azərbaycanın ictimai və ailə dəyərlərini daim yüksək tutmuşdur.

Sonda, cəmiyyətin ümumi əhval-ruhiyyəsini və əminliyini ifadə etmək istərdim ki, daxili və xarici dairələrin bütün ciddi-cəhdlərinə baxmayaraq, Azərbaycan xalqı və dövləti bütün mövcud çətinlikləri arxada qoyacaq, Qarabağ uğrunda səfərbər olub öz tarixi torpaqlarını erməni işğalından xilas edəcək və qələbə bayrağımızı Xankəndinə Ulu Öndərimizin varisi, əsgər Heydər Əliyev asacaq.

Bəhruz Quliyev: "Paşinyanın son bəyanatları onun təşvişində olmasından xəbər verir"

Nikol Paşinyan qeyri-ciddi siyasətçidir. Heç mən ona siyasətçi de demirəm. O, sadəcə olaraq küçədən siyasətə gəlmiş adamdır. Küçə siyasətçisidir". Bunu hafta.az-a açıqlamasında siyasi ekspert Bəhruz Quliyev Ermənistanın baş nazirinin Azərbaycan prezidentinin oğlu Heydər Əliyevin hərbi xidmət çəkməsi ilə bağlı səsləndirdiyi cəfəng fikirlərə münasibət bildirərkən deyib.

Politoloqun sözlərinə görə, Nikol Paşinyan naşı siyasətçidir, hələ də formalaşmayıb: "Əgər onun içində bir dövlətə qarşı hətta nifrət olsa belə, peşəkar siyasətçi bunu açıq şəkildə ifadə etməməlidir. Ermənistanın hazırkı baş naziri Azərbaycanla Türkiyə hərbiçilərinin birgə paradından sonra daha çox aqressivləşdi. Paşinyan daxilindəki iyrenc hissələri Azərbaycanın daxili işlərinə qarışmaqla üzə çıxarmağa başlayıb. Bundan başqa, Azərbaycan prezidentinin oğlunun hərbi xidmət keçməsi ilə bağlı Ermənistan saytlarında, mitinqlərdə çıxış edib. Bu onun cılızlığından xəbər verir. Yəni, peşəkar siyasətdə də bu kimi tendensiyalar cılızlıq kimi qiymətləndirilir. Paşinyan başqa dövlətin daxili işlərinə qarışır. Adama deyirlər ki, bu haqqı sənə kim verir".

Bəhruz Quliyevin fikrincə, Nikol Paşinyanın son dövrlər ard-arda səsləndirdiyi sərsəm bəyanatları onun təşvişində olmasından xəbər verir: "Çünki Azərbaycan Ordusu, dövlətimiz onun təmsil etdiyi işğalçı ölkədən qat-qat güclüdür. Azərbaycan faktiki olaraq regional layihələrdə çıxış edir. Bir sıra regional layihələrin təşəbbüsçüsüdür. Regionda söz sahibidir. Eyni zamanda, Azərbaycanla Türkiyənin dostluq münasibətləri tarixi köklərə dayanır. 100 il bundan əvvəl də belə idi. Bu gün həmin dostluq, qardaşlıq münasibətlərindən narahət olanlar, əndişələnənlər var. Paşinyan həm də bu dostluqdan qorxur. O, boş-boş bəyanatları ilə, müxtəlif danışıqlarda Azərbaycanın əleyhinə yağdırdığı böhtanlarla daxilən rahatlanmaq istəyir. Amma bu mənasızdır. Ümumiyyətlə, Paşinyan beynəlxalq siyasətdə də qeyri-ciddi sima olaraq tanınır. O, artıq özünü bu cür formalaşdırıb".

Ekspertin sözlərinə görə, Nikol Paşinyan nə qədər ki, bu kimi sərsəm bəyanatlarına davam edəcək, bir o qədər də regionda, dünyada ölkəsini regional və beynəlxalq layihələrdən, əməkdaşlıqlardan təcrid etmiş olacaq: "Hesab edirəm ki, Paşinyan bir daha fikirleşməlidir. O, küçə siyasətindən kabinet siyasətinə doğru inkişafa getməlidir. O, küçə siyasətini kənara qoyub ciddi hökumət rəhbəri kimi, dövlət başçısı kimi danışıqlar masasında oturmaldır. Ciddi siyasətçi kimi görüşlərdə iştirak etməlidir. Təssüf ki, baş nazir seçildikdən sonra onda ciddi davranışlar müşahidə olunmur. Bu da Ermənistanı böyük bir uçuruma sürükləyir. Nə qədər ki, gec deyil Ermənistan xalqı etdiyi səhvi düzəltməlidir. Xalq ya Ermənistanın baş nazirini ciddi siyasət yürütməyə çağırmalı, ya da öz səhvini düzəldib onu hakimiyyətdən uzaqlaşdırmalıdır. Əks halda, Ermənistan acınacaqlı vəziyyətə düşəcək".

Erməni jurnalistləri: "Ermənistan hökumətinin demokratiyadan, insan hüquqlarından danışmağa mənəvi haqqı yoxdur"

Ermənistanda hüquq-mühafizə orqanları "Yerevan.Today" xəbər saytının ofisində və portalın baş redaktorunun evində axtarış əməliyyatları həyata keçirib. Əməliyyatlar Ermənistanın Milli Təhlükəsizlik və Xüsusi İstintaq xidmətləri rəhbərlərinin gizli səs yazısının yayılması ilə əlaqələndirilir. Təhlükəsizlik qüvvələri "Yerevan.Today"-in həmin səs yazısını digər KİV-lərdən 2 gün əvvəl yaydığını iddia edirlər. Lakin saytın rəhbərliyi bu ittihamın yalan olduğunu və xəbərin eyni vaxtda başqa KİV-lərdə də yerləşdirildiyini bildirir.

"Qraparak" qəzeti də analoji vəziyyətlə üzləşib. Onlar isə gizli səs yazısını digər mətbu orqanlardan 5 gün əvvəl yaymaqda ittiham olunurlar. Ermənistanın hüquq-mühafizə orqanları hesab edir ki, hamıdan əvvəl səs yazısını yayan "Yerevan.Today" və "Qraparak" məsələ ilə bağlı əvvəlcədən məlumatlı olub. Onların səsi məxfi şəkildə yazan şəxslə birbaşa əlaqəsinin olduğu ehtimal edilir.

"Yerevan.Today"-in rəhbərliyi hüquq-mühafizə orqanlarının bu addımını söz azadlığını boğmaq kimi dəyərləndirir. Bildirilir ki, səs yazısının yayılması ilə yeni hökumət başını tamamilə itirib. Onsuz da Ermənistan cəmiyyəti və siyasi hakimiyyətində böyük problemlər mövcuddur. Erməni jurnalistlərinin fikrincə hökumətin demokratiyadan, insan hüquqlarından danışmağa mənəvi haqqı yoxdur. Ölkədə addımbaşı mətbuat nümayəndələrinin hüquqları pozulur. Qəzetlər və saytlar müxtəlif bəhanələrlə bağlanılır. Ermənistan Avropa Şurası qarşısında söz azadlığının qorunmasına dair öhdəlik götürüb. Avropa Şurası Ermənistanda KİV azadlığının səviyyəsinin qaldırılmasını dəfələrlə tələb edib. Lakin illərdir cəmiyyət bunun əksini müşahidə edir. "Yerevan.Today" saytına və "Qraparak" qəzetinə başqı siyasi dairələrdə də birmənalı qarşılanmayıb. Hüquq-mühafizə orqanlarının bu addımı informasiya terroru adlandırılıb. "Çiçəklənən Ermənistan" partiyası Paşinyan hökumətini "qara piar" aparmaqda ittiham edib. Siyasi partiya bəyanatında bildirib ki, bu, açıq-aşkar reketlikdir. Mətbuatın işi əldə etdiyi informasiyanı yaymaqdır.

19 sentyabr 2018-ci il

Azərbaycan şərqşünaslığının parlaq siması

Nadir istedadla malik, elə şəxsiyyətlər var ki, onların elmə gətirdiyi yenilik və çəkdikləri zəhmətin tam həcmi zaman və elmi təfəkkür inkişaf edib zənginləşdikcə, dərk edilir. İstedadlı alim, ictimai xadim, gözəl qadın və ana olan Aida İmanquliyeva belə alimlərdən, məhz belə şəxsiyyətlərdəndir.

can Elmlər Akademiyasının Şərqşünaslıq İnstitutunun nəşr etdiyi "Ərəb filologiyası məsələləri" məcmuəsinin tərtibçisi və redaktoru vəzifəsində çalışıb. "Şərq şairləri Lenin və Sovetlər ölkəsi haqqında" (1970), "Böyük Oktyabr və Şərq xalqlarının milli azadlıq mübarizəsi" (1977), "Sovet Azərbaycanı və xarici Şərq" (1980), "Yaxın Şərq xalqlarının müasir ədəbiyyatında tərəqqi və ictimai ədalət uğrunda mübarizə problemi"

Bu gün XX əsrdə Azərbaycanın dünya elminə bəxş etdiyi görkəmli simalardan biri - şərqşünas-alim, pedaqoq, filologiya elmləri doktoru, professor Aida İmanquliyevanın xatirə günüdür. Aida İmanquliyeva 1939-cu il oktyabrın 10-da Bakı şəhərində ziyalı ailəsində dünyaya göz açıb. Görkəmli jurnalist, pedaqoq, əməkdar elm xadimi olan atası Nəsir İmanquliyev Azərbaycan mətbuatının bünövrəsini qoyanlardan biri olmuş və uzun müddət "Bakı" və "Baku" qəzetlərinin baş redaktoru işləmişdir.

Aida İmanquliyeva Bakıda 132 sayılı orta məktəbi qızıl medalla bitirdikdən sonra 1957-1962-ci illərdə Azərbaycan Dövlət Universitetinin Şərqşünaslıq fakültəsinin ərəb dili şöbəsində təhsil alıb. 1966-cı ildə Moskvada SSRİ Elmlər Akademiyasının Şərqşünaslıq İnstitutunda ərəb filologiyası üzrə aspiranturunu bitirdikdən sonra Azərbaycan Elmlər Akademiyasının Yaxın və Orta Şərq Xalqları İnstitutunda kiçik elmi işçi, daha sonra baş elmi işçi (1966-1976), ərəb filologiyası şöbəsinin müdiri (1976-1988), elmi işlər üzrə direktor müavini (1988-1991) vəzifəsini icra edən Aida xanım 1991-ci ildən həmin institutda direktor vəzifəsində çalışmışdır. 1976-1988-ci illərdə, institutun ərəb filologiyası şöbəsinə rəhbərlik etdiyi müddətdə, 10 nəfər ərəbşünas namizədlə dissertasiyalarını müdafiə edərək, filologiya elmləri namizədi alimlik dərəcəsinə yiyələnib. Şərqşünaslıq İnstitutunun elmi, ictimai-siyasi həyatında yaxından iştirak edən Aida İmanquliyeva işgüzar fəaliyyətinə görə, 1988-ci ildə institutun elmi işlər üzrə direktor müavini vəzifəsinə təyin olunmuş, bir il sonra isə, uzun illər üzərində işlədiyi doktorluq dissertasiyasını müdafiə edərək, filologiya elmləri doktoru adına layiq görülmüşdür. Beləliklə, Azərbaycanda ərəb ədəbiyyatı üzrə ilk elmlər doktoru, ilk professor - qadın olan Aida İmanquliyeva elmi işlərlə yanaşı, pedaqoji fəaliyyətlə də məşğul olub. O, Azərbaycan Dövlət Universitetinin Şərqşünaslıq fakültəsində ərəb ədəbiyyatından dərs deyirdi. Elə, məhz buna görə də, SSRİ Nazirlər Soveti yanında fəaliyyət göstərən Ali Attestasiya Komissiyasının qərarı ilə, ona "Xarici Asiya və Afrika xalqları ədəbiyyatı" ixtisası üzrə, 1991-ci ilin mart ayında professor elmi rütbəsi verilmişdir.

A.İmanquliyeva 1970-ci illərdə Azərbaycan Dövlət Universitetinin

Şərqşünaslıq fakültəsində ərəb dili müəllimi, filologiya elmləri namizədi M.Qarayevlə birlikdə "İnsan və quş" adlı hekayələr məcmuəsinə çap etdirir. Bundan əlavə, "Ərəb filologiyası" şöbəsinin əməkdaşlarının tərcüməsində İraq yazıçılarının əsərlərindən ibarət kiçik bir antologiyanın tərcüməsində və çapında da Aida xanımın gərgin əməyini xüsusi qeyd etmək lazımdır. "Ağ günlərin sorağında" adlanan həmin məcmuədə Aida xanımın tərcüməsində İraq yazıçısı Mahmud əz-Zahirin "Boğulmuş hıçqırıqlar" adlı hekayəsi də öz əksini tapıb. Bunlardan əlavə, Aida xanım müxtəlif illərdə respublikanın nəşriyyat orqanları tərəfindən ərəb ədəbiyyatı ilə bağlı çap olunmuş bir çox kitabın ön söz yazmış və xeyli sayda kitabın elmi redaktoru olmuşdur.

Aida İmanquliyevanın çoxsaylı elmi əsərlərində (3 monoqrafiya ("Mixail Nuayme və "Qələmlər birliyi", "Cubran Xəlil Cubran", "Yeni ərəb ədəbiyyatının korifeyləri") və 70-dən artıq elmi məqalə) Qərb və Şərq mədəni ənənələrinin sintezi, yaradıcı üslubun inkişafı və yeni bədii cərəyanların təşəkkül tapması tədqiq olunur ki, bu da, nəinki ərəb ədəbiyyatının, həmçinin, bütün yeni Şərq ədəbiyyatlarının gələcəkdə tədqiqi üçün çox mühüm zəmin yaradır. Aida xanım yalnız yaradıcılığı ilə deyil, həm də təşkilatçılıq bacarığı, rəhbərlik fəaliyyəti ilə öz həyatının missiyasına - yaşadığı mühit və rejim çərçivəsində Azərbaycan milli özünüdərkini qorunub-saxlanılması və inkişafı idealına sadıq qalmışdır. İstedadlı gənc alim 1967-ci ilin martında Moskvada namizədlə dissertasiyasını uğurla müdafiə edib, filologiya elmləri namizədi alimlik dərəcəsinə aldıqdan sonra, elmi fəaliyyətini Azərbaycan EA-nın Yaxın və Orta Şərq Xalqları İnstitutunda davam etdirmişdir.

1964-cü ildə "Mixail Nuayme və XIX əsr qabaqcıl rus ədəbiyyatı" adlı ilk mətbu məqaləsi "Azərbaycan" jurnalında dərc olunmuşdur. O, Livan yazıçısı M.Nuaymenin bir neçə hekayəsini ərəb dilindən rus dilinə tərcümə edərək, 1979-cu ildə Moskvada "Vostoçni almanax" jurnalında çap etdirmişdir. Müasir ərəb ədəbiyyatının aktual problemləri və rus-ərəb ədəbi əlaqələri haqqında məqalələri dövrü mətbuatda - toplularda və elmi-kütləvi məcmuələrdə müntəzəm çap olunmuşdur.

Aida İmanquliyeva 1971-1973 və 1979-1981-ci illərdə Azərbay-

(1982), "Yaxın və Orta Şərqdə milli azadlıq hərəkatı məsələləri" (1985), "Şərq filologiyası məsələləri" (1986-1987), "Yaxın Şərq xalqları ədəbiyyatı imperalizmə qarşı mübarizədə" (1987), "Xarici Şərqin problemləri: tarix və müasirlik" (1988), "Şərq ədəbiyyatında ənənə və novatorluq" (1988) məqalələr məcmuələrinin redaksiya heyətinin üzvlərindən, müəlliflərindən və redaktorlarından biri olmuşdur. İctimai işlərdə fəal çalışmışdır.

A.İmanquliyeva 1987-ci ildə Ümumittifaq Şərqşünaslar Cəmiyyəti Rəyaset Heyətinin üzvü və 1983-cü ildən etibarən, sözügedən cəmiyyətin Azərbaycan bölməsi sədrinin müavini olmuşdur. Moskva, Bakı, Düşənbə, Hamburq, Kiyev, Sankt-Peterburq, Poltava, Tbilisi və digər şəhərlərdə keçirilən Şərq problemlərinə həsr olunmuş beynəlxalq konfranslarda məruzələrlə çıxış edib.

Bütün elmi fəaliyyətini Qərb və Şərq mədəni ənənələrinin sintezi, yaradıcılıq üslubunun inkişafı və yeni bədii cərəyanların təşəkkül tapmasının tədqiqi həsr edən Aida xanım özündən sonra çağdaş ərəb ədəbiyyatının tədqiqində yeni bir səhifə və yeni bir yol açıb.

Onun elmi fəaliyyəti, nəinki ərəb ədəbiyyatının, həmçinin, bütün yeni Şərq ədəbiyyatının gələcəkdə tədqiqi üçün çox mühüm zəmin yaradır.

Aida xanımın Azərbaycan qadınlarına xas olan ən necib keyfiyyətlər təcəssüm edirdi. Onun ömür yolu həyatın, varlığın əsasında duran mənəvi bağları qurmağa, tamlığa və vəhdətə can atan bir insan idrakının, bir ana, bir qadın ruhunun təcəssümü olub. Onun bütün elmi-bədii yaradıcılığı, ictimai fəaliyyəti də, bütövlüyə və vəhdətə can atan xarakterin ifadəsi olub. Xalqımızın tarixində ilk azərbaycanlı qadın - ərəbşünas - elmlər doktoru olan bu böyük alim öz həyatını xalqın tarixinin, ənənələrinin minillik dərin köklərlə bağlı olduğu Şərq mədəniyyətini və ədəbiyyatını öyrənməyə sərf edib və özünün şəxsiyyəti və yaradıcılığı timsalında dü-nənimizlə bugünü-müz arasındakı əlaqə bağlarını bərpa etməyə çalışıb.

Görkəmli ədəbiyyatşünas xanım A.İmanquliyeva 1992-ci il sentyabrın 19-da Bakıda vəfat edib.

"Prezident övladının sadəliyi və vətənpərvərliyi hər kəsə nümunə olmalıdır"

Möhtərəm, Cənab Prezident İlham Əliyev yalnız dövlət başçısı və ya ölkənin, regionun ən böyük siyasi qüvvəsi olan bir partiyanın - Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri deyil O, hər şeydən əvvəl müdrik bir Şəxsiyyətdir. Cənab Prezident barəsində düşünərkən, Onun adının önündə daha çox ali adların, titulların dayandığı heç kəsə şübhə doğurmur. Hətta Onun rəqibləri belə tez-tez Onun idarəetmə qabiliyyətini etiraf etmək məcburiyyəti qarşısında qalırlar.

Cənab Prezident liderdir, öncüdür və yol göstəricisidir. Cənab Prezident xalqın layiqli oğlu və Rəhbəridir. Cənab Prezident Heydər Əliyev siyasi kursunun ən layiqli davamçısıdır. O, xalqın dayağı və vətənpərvərliyi və xalqın istinadgahıdır.

Möhtərəm Prezident öz böyüdüüyü ailədə, öz valideynlərindən gördüyü tərbiyəni, vətənpərvərliyi, mübarizliyi, dövlətçilik adət-ənənələrinə sadıqlığı, vətənə sədaqət hissini öz idarə etdiyi ailəsinə də, mükəmməl şəkildə ötürə bilmişdir.

Gənc Heydər Əliyevin sadəliyi, əxlaqi, milli ruhda böyüməsi bütün xalqımızın gənclərinə nümunə sayıla bilər. O, hər zaman xalqın, ailəsinin - babasının, atasının, atasının adına layiq böyümüşdür. Azərbaycan gəncinə xas bütün insani, əxlaqi, milli keyfiyyətləri özündə birləşdirən gənc Heydər Əliyev bu gün gənc əsgər Əliyev kimi, digər əsgər yoldaşlarından fərqlənəndən dövlətinin ərazi bütövlüyünü, sərhədlərini, dövlət təhlükəsizliyini qoruyacağına təntənəli surətdə and içdi. Hər bir əsgər atası və anası kimi, Cənab Prezident İlham Əliyev və Birinci xanım Mehriban xanım Əliyeva bütün titullarından azad, elə sadə valideyn kimi bu mərasimdə iştirak etdilər. Sırası vətəndaşların təbriklərini qəbul etdilər, digər əsgər valideynlərini təbrik etdilər. Bax budur əsl Lider, xalqın içindən gələn, onun qayğılarını öz qayğıları bilən, xalqı ilə bütövləşən Lider belə olmalıdır.

Cənab Prezident və ailəsi bir daha sadəliyini göstərdi, təmtəraqdan uzaq. O, dayandığı məqamda və mərtəbədə, əslində, xalqa xidmətə və xalqın sevgisi ilə dayandığını sübut etdi. Hər bir Azərbaycan vətəndaşı kimi, mən də Prezidentimlə, Liderimlə qürur duyuram hər zaman. Onun bu addımı onunla bir daha və yenidən qürur duyduğuma səbəb oldu.

Yaxşı xatirimdədir, 4 il əvvəl gənc Heydər Əliyevin ali təhsil məsələsi ortalığa çıxan zaman Cənab Prezident öz aliliyini göstərdi. Bütün imkanlara rəğmən, onun, məhz vətəndə təhsil alacağı, özü də, ana dilində təhsilini davam etdirəcəyini bildirmişdir. Bu hadisə o vaxtlar bir çoxlarına, hətta nümunə olmuş xaricdə təhsil almağı düşünən gənclərimiz Prezident oğlundan nümunə götürüb, məhz öz ali təhsil müəssisələrini seçmişdilər. Məqsəd də, elə bu idi. Nümunə olmaq!

Bu gün də, Möhtərəm, Cənab Prezidentin və Prezident oğlu Heydər Əliyevin bu addımı hərbi xidmətdən yayınan, müxtəlif səbəblərdən vətən borcunu verməyi düşünməyən gənclərimizə nümunə olacaqdır.

Əgər ölkə başçısı, Ali Baş Komandan, müharibə şəraitində öz övladını hərbi xidmətə ləyaqətlə yola salırsa, o halda, hər kəs öz Vətənə xidmətini, torpaq borcunu şəərəflə yerinə yetirəcəkdir. Prezident oğlunun sadəliyi və vətənpərvərliyi hər kəsə nümunə olmalıdır.

Təəssüflə olsa da, qeyd etməliyəm ki, adlarını vətənpərvər qoyan, əslində isə, vətən sevgisindən xəbərləri olmayan bəzi siyasətbazlar, dağdıcı meydan təffəkürünü özlərinə siyasi kurs kimi seçənlər öz övladlarına həm ölkəmizdə ali təhsil almağı yaraşdırmayırlar, həm də, bu yolla onları hərbi xidmətdən yayındırırlar. Hesab edirəm ki, bu kimi insanlar Cənab Prezidentin bu addımından nümunə götürməlidirlər.

Bilirsinizmi, Azərbaycan xalqının yaxşı bir el məsəli var. Deyərlər ki, ot kökü üstə bitər. Bu dəfə də, belə oldu. Xalqın, nəslinin, ailəsinin, babasının, atasının yolunu getdi gənc Heydər Əliyev. Adının böyüklüyünün fərqi vardı, amma altında əzilmədi, məğrur, əlində silah vətən xidmətinə getdi.

Andiçmə mərasimində təntənəli sıra keçidi zamanı gənc əsgər Heydər Əliyev sübut etdi ki, o, hazırkı vətəni qorumağa, o, hazırkı ülvi hissələr uğrunda bir çox imtiyazından keçməyə. Möhtərəm, Cənab, Prezident bir daha öz müdrikliliyini, aliliyini, uzaqqörənliyini, vətənpərvərliyini nümayiş etdirdi. Xalqın layiqli Lideri olduğunu, cəsərtli Sərkədesi, dahi Ali Baş Komandan olduğunu bütün dünyaya sübut etdi. Biz Sizinlə fəxr edirik, Möhtərəm Prezident, Cənab Ali Baş Komandan!!!

Ulu Tanrı, sizi və bütün əsgərlərimizi, zabitlərimizi, vətən keşiyində dayanan hərbiçilərimizi qorusun. Tezliklə qara buludlar ölkəmizin üzərindən götürülsün, ölkəmizdə hər zaman sülh və əmin-amanlıq olsun!

Vüqar Seyidov
Yeni Azərbaycan Partiyası
Suraxanı rayon təşkilatının sədri

YAP Gənclər Birliyinin DEMYC təşkilatına üzv seçilməsi böyük uğurdur

YAP Gənclər Birliyinin sədr müavini Ramin Məmmədovun yap.org.az-a müsahibəsi

- Ramin müəllim, YAP Gənclər Birliyi beynəlxalq əlaqələrinin genişləndirilməsi istiqamətində nə kimi işlər görməkdədir? Bu yöndə hansı nəticələr əldə olunub?

- Azərbaycan həyata keçirdiyi uğurlu siyasət nəticəsində son illər böyük uğurlara nail olub. Bu uğurlar bütün istiqamətlər üzrə özünü ifadə edir. Xüsusilə dünyada mövcud olan mürəkkəb geosiyasi vəziyyət şəraitində ölkəmiz həm regional, həm də global miqyasda həyata keçirdiyi siyasət və layihələrlə sülh və təhlükəsizliyə, qarşılıqlı əməkdaşlığa böyük töhfələr verir. Bu amil isə Azərbaycanın beynəlxalq müstəvidə nüfuzunu gündən günə artırmaqdadır. Təbii ki, bu uğurlara Prezident İlham Əliyevin və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın həyata keçirdiyi uzaqgörən, düşünülmüş siyasət nəticəsində nail olunub.

Bütün bunlarla yanaşı, Azərbaycanda mövcud olan demokratik mühit, siyasi plüralizm, siyasi partiyaların geniş fəaliyyəti, vətəndaş cəmiyyəti quruculuğundakı nailiyyətlər də, məhz beynəlxalq ictimaiyyətin ölkəmizə olan marağını daha da artırır. Bu mənada, Yeni Azərbaycan Partiyasının hakimiyyətə çatdırılmağı, Azərbaycanın uğurlarını həm ölkə ictimaiyyətinə çatdırmaq və dünyada təqdim etmək baxımından xüsusi rolu var. Bilirsiniz ki, YAP-in geniş beynəlxalq əlaqələri mövcuddur və bu əlaqələr ölkəmizin beynəlxalq imicinin güclənməsi üçün vacib rol oynayır. Hazırda YAP bir sıra beynəlxalq təşkilatların üzvüdür, həm də bir çox ölkələrin siyasi partiyaları ilə çox sıx münasibətlərə malikdir. Təbii ki, bu amil partiyamızın beynəlxalq aləmdə nüfuzunun davamlı olaraq artmasına müsbət təsir göstərir.

Bildiyiniz kimi, partiya rəhbərliyinin dəstəyi ilə YAP Gənclər Birliyi də beynəlxalq əlaqələrini genişləndirir, bu istiqamətdə uğurlar qazanır. YAP Gənclər Birliyi neçə illərdir ki, beynəlxalq gənclər təşkilatları, ayrı-ayrı ölkələrin siyasi partiyalarının gəncləri ilə fəal əməkdaşlıq edir. Biz gənclərlə bağlı olan beynəlxalq təşkilatlara üzv olmağa çalışırıq. İndiyə qədər Gənclər Birliyinin təşəbbüsü ilə ölkəmizdə və xaricdə müxtəlif layihələr həyata keçirilib və bu proses davam etməkdədir.

Son illər ərzində Azərbaycan gəncliyi bu sahədə müxtəlif uğurlar əldə edib və partiyamızın Gənclər Birliyi də bundan kənar qalmayıb. Qeyd edim ki, YAP Gənclər Birliyinin beynəlxalq əlaqələri iki istiqamətdə davam edir. Bunlardan biri beynəlxalq gənclər təşkilatları ilə əlaqələrin qurulması və genişləndirilməsi, digəri isə ayrı-ayrı ölkələrin siyasi partiyalarının gəncləri ilə ikitərəfli əlaqələrin qurulmasıdır.

Biz bir sıra təşkilatlar və partiyaların gənclər qolları ilə əməkdaş

lıq haqqında sənəd imzalamışıq. Belə ki, həm Avropa, həm də Asiyada bir neçə təşkilatla fəal əməkdaşlıq edirik. Biz həmin təşkilatların bəzilərinin üzvüyük, bəzilərilə isə gələcək platformalarda əməkdaşlıqla bağlı ilkin razılıq əldə etmişik. 2011-ci ildən etibarən YAP Gənclər Birliyi Avropa Xalqları Partiyası (EPP) gənclər təşkilatları ilə əlaqələrin qurulması və genişləndirilməsini prioritet kimi qəbul etdi. Nəticə etibarilə EPP-nin tələbə-gənclər təşkilatı olan EDS-lə uzun illərdir ki, aktiv əməkdaşlıq edirik. Amma paralel olaraq digər güclü təşkilatlar da var və biz onlarla da əməkdaşlığa maraqlıyıq.

- YAP Gənclər Birliyinin Avropa Demokratik Gənclər Birliyi (DEMYC) ilə də fəal əməkdaşlıq münasibətləri var. Bu barədə nə deyə bilərsiniz?

- Bəli, əməkdaşlıq etdiyimiz təşkilatlardan biri də DEMYC təşkilatıdır. DEMYC Avropada fəaliyyət göstərən beynəlxalq gənclər təşkilatıdır və eyni zamanda dünyada fəaliyyət göstərən gənclik qurumlarının öz sıralarında birləşdirməkdədir.

DEMYC 1960-cı illərdən fəaliyyət göstərir, Avropanın qocaman gənclər təşkilatıdır. Vaxtilə həmin təşkilata sədrlik etmiş insanlar sonradan Böyük Britaniya, İtaliya, Fransa kimi güclü dövlətlərin baş naziri, xarici işlər naziri olublar. Yeni bu təşkilat çox böyük nüfuzla sahibdir.

YAP Gənclər Birliyi 2014-cü ildən DEMYC-in müşahidəçi statuslu üzvü idi. Belə ki, 2014-cü ildə DEMYC-in Bosniya və Herseqovində keçirilən Mərkəzi Şura iclasında partiyamızın Gənclər Birliyi öz namizədliyini irəli sürdü və təşkilatda müşahidəçi statusu əldə etdi. Bu, böyük uğur idi. Bu fakt qocaman təşkilata üzv olmaqla yanaşı Avropa dəyərlərinin Azərbaycan gəncliyi arasında təbliğ olunması, eyni zamanda bizim milli mənəvi dəyərlərimizin, Azərbaycan haqq-qətlərinin Avropada təbliği baxımından əhəmiyyətli idi. Amma müşahidəçilik statusu müəyyən mənada bəzi məhdudiyyətlər də yaradırdı. Biz təşkilatın bütün tədbirlərində iştirak etsək də, öz fikirlərimizi bildirsək də, qurumun seçili orqanlarında, qərarların qəbulu məsələsində iştirak edə bilmirdik. Buna görə

də, DEMYC-in tam hüquqlu üzv olmaq üçün işlərə başladırıq.

Bu ilin aprel ayında təşkilatın Monteneqroda keçirilən növbəti Mərkəzi Şurasının iclası zamanı YAP Gənclər Birliyi tərəfindən DEMYC-ə tam hüquqlu üzv olmaq üçün rəsmi şəkildə müraciət edildi. Orada qəbul olunan qərarlardan biri növbəti iclasın Azərbaycanın paytaxtı Bakı şəhərində keçirilməsi oldu. Qərara alındı ki, həmin iclasda YAP Gənclər Birliyinin üzvlük məsələsinə baxılsın.

- Bu günlərdə DEMYC-in Mərkəzi Şurasının Bakı şəhərində keçirilən iclasında YAP Gənclər Birliyinin bu təşkilata üzv seçilməsi haqqında qərar qəbul olundu. Bütövlükdə, iclasın və qəbul olunan qərarların önəmi haqqında fikirlərinizi bilmək istərdik...

- 13-16 sentyabr tarixlərində DEMYC-in nümayəndələri ölkəmizdə oldular və Bakıda, Yeni Azərbaycan Partiyasının Mərkəzi Şurasında qurumun Mərkəzi Şurasının növbəti iclası keçirildi. İclasda 18 ölkədən 39 təşkilatın nümayəndəsi iştirak etdi. Bu iclasda Meksikadan tutmuş Kambocaya, Rusiyadan Hindistana, Mərakeşdən Finlandiyayaqədər nümayəndələr iştirak etdi. YAP Gənclər Birliyinin təşəbbüsü ilə İCAPP-ın gənclər qolunun nümayəndələri də bu iclasda iştirak etdilər. İclasda dünyada baş verən proseslər də müzakirə edildi və problemlərin həllində dünya gənclərinin həmrəylik göstərməsinin, sülh və təhlükəsizliyə töhfələr verməsinin zəruriliyi vurğulandı. Eyni zamanda, iclasda Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında geniş təqdimat oldu. Ermənistanın işğalçılıq siyasətinin nəticələri faktlarla təşkilat üzvlərinin diqqətinə çatdırıldı.

Xarici qonaqlar səfər çərçivəsində hökumət üzvləri, ADA Universitetində, Gənclər Fonduda görüşlər keçirdilər, Milli Məclisdə dəyirmi masa baş tutdu. Bütün bu tədbirlərdə açıq və geniş fikir mübadiləsi aparıldı, qonaqları maraqlandıran suallar cavablandırıldı. Bütövlükdə, bu görüşlər hər iki tərəf üçün faydalı oldu.

Bizim üçün əsas məsələ YAP Gənclər Birliyinin bu təşkilata üzvlük məsələsi idi. Bu, göründüyü qədər rahat, müqavimətsiz məsələ deyildi. Çünki Azərbaycanın uğurlarına sevinməyən, gəncliyimizin Avropa, yaxud digər platformalarda təmsilçiliyinə mane olmaq istəyən qüvvələr də mövcuddur. Onlar hər zaman bizə qarşı fəaliyyət göstərirlər. YAP Gənclər Birliyinin fəaliyyəti, partiya rəhbərliyinin bizə dəstək verməsi nəticəsində biz öz uğurlarımızı DEMYC təşkilatının bütün üzvlərinə geniş şəkildə çatdırabilişmişik. Bu imkanın səmərəli istifadə olundu və YAP Gənclər Birliyi təşkilatın tam hüquqlu üzvü seçildi.

- DEMYC təşkilatına üzvlük YAP Gənclər Birliyinə nə kimi dividendlər gətirir?

- Yuxarıda qeyd etdiyim kimi, təşkilata müşahidəçi statusda üzv olmaq müəyyən məhdudiyyətlər yaradırdı və biz quruma tam hüquqlu üzv olmaqla bu məhdudiyyətlər aradan qaldırıldı. Əsas üstünlük ondan ibarətdir ki, növbəti mərhələdə, partiyamızın Gənclər Birliyinin üzvləri üçün yeni imkanlar açılır. Onlar bu kimi təşkilatlara üzv olmaqla Avropa gəncliyinə daha fəal inteqrasiya edərək öz bilik və bacarıqlarını, dünya görüşlərini inkişaf etdirə biləcəklər. Eyni zamanda, YAP Gənclər Birliyi gələcəkdə DEMYC-in seçili orqanlarında, rəhbər strukturlarında təmsil olunmaq imkanı qazanırlar. Ən əsası odur ki, biz bu təşkilat çərçivəsində Azərbaycan, Qarabağ həqiqətlərini dünya gəncliyinə çatdırmaqla biləcəyik.

DEMYC-ə üzv olmaqla biz bir il keçmiş imza atdıq. Bildiyim qədər Azərbaycanda heç bir siyasi partiyanın gənclər qolu belə bir nüfuzlu Avropa təşkilatlarının üzvü deyil. Biz YAP Gənclər Birliyi belə bir uğura imza atmaqla qürur duyuruq.

- Ramin müəllim, qarşıdakı dövrdə YAP Gənclər Birliyi beynəlxalq əməkdaşlıq çərçivəsində hansı layihələr üzərində işləyir?

YAP Gənclər Birliyi növbəti

mərhələdə Azərbaycan gəncliyini dünyada daha geniş şəkildə təmsil etmək, beynəlxalq gənclər təşkilatlarında təmsilçiliyi artırmaq, üzv olduğumuz qurumlar arasında əməkdaşlığı möhkəmləndirmək istiqamətində fəaliyyətini daha da gücləndirməyi nəzərdə tutur.

Bu yöndə DEMYC-in Mərkəzi Şurasının Bakıda keçirilən iclasında YAP Gənclər Birliyi "Körpü" beynəlxalq gənclər əməkdaşlıq platformasının yaradılması təklifini irəli sürüb. Bu təklif DEMYC üzvləri tərəfindən yekdilliklə dəstəklənib. Bu təklif oktyabrda Moskva şəhərində keçiriləcək İCAPP-ın gənclər qolunun Baş Assambleyasının toplantısında da müzakirəyə çıxarılacaq. YAP Gənclər Birliyi İCAPP-ın gənclər qolunun rəhbərliyində təmsil olunur və qurumla çox yaxşı əlaqələrimiz mövcuddur. Ümid edirik ki, həmin təşkilat da bu təklifi dəstəkləyəcək. Bu platformanın həyata keçirilməsinin mərkəzi olaraq Bakının seçilməsi üçün yaxşı imkan var. Çünki Azərbaycan coğrafi baxımdan da Avropa ilə Asiyanın qovuşduğu yerdə yerləşir. YAP Gənclər Birliyi Azərbaycanı beynəlxalq gənclər siyasətinin mərkəzinə çevirmək istəyir. Azərbaycanda bunun üçün kifayət qədər yaxşı şərait var. Bütün bu layihələrin yekunu olaraq ölkə gəncliyi dünya gənclər siyasəti sistemində daha aktiv, daha dərinləndirən inteqrasiya etmək imkanı əldə edir. Düşünürük ki, növbəti gənc nəsillər üçün bu platforma kifayət qədər uğurlu olacaq.

Ermənistan ordusunda nizamnamədən kənar münasibətlər zəminində insidentlər davam edir

İşğal olunmuş Ağdərə rayonunun ərazisində yerləşdirilən Ermənistan ordusunun bölmələrinin birində nizamnamədən kənar münasibətlər zəminində daha bir insident baş verib. AZƏRTAC Ermənistan KİV-lərinə istinadla xəbər verir ki, 15-ci bölükdə xidmət edən Tigran Avetisyan adlı hərbi qulluqçu kiçik komandirin qeyri-qanuni əmrini icra etməkdən imtina etdiyinə görə gecə saatlarında hərbiçilər tərəfindən döyülüb. Təhqirlərə məruz qalaraq vəhşicəsinə döyülən hərbi qulluqçu T. Avetisyan aldığı xəsarətlər səbəbindən tibb məntəqəsinə yerləşdirilib. Hadisə ilə bağlı hərbi polisde cinayət işi açılıb. Fakt ictimaiyyətdən gizlədilsə də istintaq aparılır.

Hərbi xidmətdən imtina edən ermənistanlı gənc intihar edib

Bu günlərdə Ermənistanda baş verən intihar hadisəsi ictimaiyyət arasında böyük rezonans doğurub. İşğalçı orduda baş alıb gedən özbaşınalıklar və qanunsuzluqlar səbəbindən xidmətdən imtina etmək üçün ermənistanlı gənclər hər yola əl atırlar.

AZƏRTAC Ermənistan KİV-lərinə istinadla xəbər verir ki, işğal altında olan Dağlıq Qarabağda yerləşdirilən hərbi hissələrdən birində xidmət edəcəyini öyrənən Ermənistanın Ararat vilayətinin Nor Xarberd kəndinin 28 yaşlı sakini Arman.T adlı şəxs işə çıxış yolunu intiharda görüb. Məlumatda bildirilir ki, 28 yaşlı Arman.T Artaşat magistr alı yaxınlığında özünü ağacdan asaraq həyatına son qoyub. Xəbərde özünü öldürən Armanın cibindən məktub tapıldığı və orada intihara təşəbbüsün hərbi xidmətə Qarabağa göndərilməsinin səbəb olduğunu yazıldığı da bildirilir. Ölüm faktı ilə bağlı araşdırmalar davam edir.

İnformasiya terrorizmi beynəlxalq terrorizmin forması kimi

Müasir sivilizasiya çoxlu sayda qlobal problemlərlə xarakterizə olunur - ekoloji təhlükələr, iqtisadi problemlər, nüvə müharibəsi təhlükəsi və s. Onların arasında ilk sıralarda duran ən mühüm problem isə, məhz beynəlxalq terrorizmdir. Bu problem, əslində, özü ilə böyük təhlükələr gətirir və qlobal əhəmiyyətə malikdir. Əgər əvvəllər terrorizm ictimai-siyasi bir fenomen olaraq, əsasən, milli sərhədlər ilə əlaqələndirilirdisə, bu gün beynəlxalq münasibətlərin bütün iştirakçılarının qarşılaşdığı qlobal xarakterli problem kimi xarakterizə olunur.

Hazırda terror təşkilatlarının fəaliyyətinin transsərhəd bir xarakter daşması təkcə müəyyən bir şəxs və ya ölkə üçün təhlükə deyil, bütün sivilizasiyanın qlobal problemdir. Terror təşkilatları üçün terror artıq bir həyat təzi kimi formalaşmışdır. Məhz bu səbəbdən, ona qarşı mübarizə çoxtərəfli xarakter almaldır.

Müasir dövrdə beynəlxalq terrorizm - müəyyən bir regionun sosial-iqtisadi şəraitindən, siyasi, dini və digər vəziyyətindən asılı olaraq, davamlı şəkildə dəyişməyə meyilli çoxşəxli bir fenomendir. Bu səbəbdən də, terrorizmə qarşı mübarizə metodlarının araşdırılması və beynəlxalq təhlükəsizlik problemlərinin həlli günümüzdə beynəlxalq siyasətin ən vacib məsələlərindəndir. Təəssüf ki, dünya ictimaiyyəti üçün olduqca çətin və son dərəcə kəskin problem olan bu məsələlərə birmənalı cavablar, hələlik, yoxdur. Tam aydındır ki, müasir terrorizm üzərində qələbənin əldə olunmasına dünyanın heç bir qüdrətli dövlətinin nə maddi resursları, nə də inkişaf etmiş texnologiyaları təminat verə bilməz.

Ümumiyyətlə, "terrorizm - ictimai şəkildə həyata keçirilən və ya həyata keçirilməsi ilə hədələnen, əhaliyə və sosial qruplara qarşı yönəlmiş və hər hansı bir qərarın qəbul olunmasına və ya olmasına birbaşa və ya dolayı yolla terrorçuların maraqlarından irəli gələn qeyri-qanuni yollarla formasıdır".

18 iyun 1999-cu il tarixli "Terrorçuluğa qarşı mübarizə haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda terrorizmin belə tərifini verilməmişdir: "Terrorçuluq - ictimai təhlükəsizliyi pozmaq, əhali arasında vahimə yaratmaq, yaxud dövlət hakimiyyət orqanları və ya beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən qərar qəbul edilməsinə təsir göstərmək məqsədilə insanların həlak olması, onların sağlamlığına zərər vurulması, əhəmiyyətli əmlak ziyanının vurulması və ya başqa ictimai təhlükəli nəticələrin baş verməsi təhlükəsi yaradan partlayış, yanğın və ya digər hərəkətlər törətmə, habelə, həmin məqsədlə bu

Talışinski Elvin,
siyasi elmlər üzrə
fəlsəfə doktoru
e.talishinski@inbox.ru

cür hərəkətlərin törədiləcəyi ilə hədələmədir."

Dünyada artan qloballaşma prosesləri və informasiya cəmiyyətinin formalaşması şəraitində terrorizm ölkələrin dövlət quruculuğu və bütövlüyünə, beynəlxalq sabitliyə təhlükə yaradan müstəqil bir amil kimi çıxış etməyə başladı. Hazırda müasir terrorizmin təsirlilik dərəcəsi təkcə ayrı-ayrı dövlətlərin daxili siyasətində deyil, həmçinin, beynəlxalq təhlükəsizlikdə də artmaqdadır.

XXI əsrin əvvəllərində terrorizm ən təhlükəli və çətin proqnozlaşdırılan bir məfhumla çevrildi ki, hazırda onun müxtəlif növləri mövcuddur. Terrorizmin bəşəriyyət üçün ən təhlükəli növləri kimi kimyəvi, bioloji, nüvə və s. terrorizmləri hesab olunsada, siyasi, iqtisadi, ideoloji, etnik və ya milli terrorizm də dövlətlər üçün aktual problemlərdən biridir. Heç şübhəsiz, müasir dövrün tələblərindən irəli gələrək, bütün zamanlarda, istər müharibə, istərsə də dinc dövrdə yaşanan terrorizm kimi əhəmiyyətliyinə görə ilk sırada duran və hər bir dövlətin siyasətinin prioritet sahələrindən olan informasiya terrorizmidir.

Bu gün informasiya hər birimizin həyatında çox böyük rol oynayır, bu isə, onunla əlaqədəndir ki, biz informasiya cəmiyyətində yaşayırıq. İnformasiyadan istifadə edərək, çoxlu sayda yaxşı və pis işlər görülməlidir. Hal-hazırda, hər kəsə tanış "İnformasiyaya malik olan kəs dünyaya sahibdir", "İnformasiya müharibəsində, bir qayda olaraq, hücum edən və davamlı şəkildə təzyiqini gücləndirən qalib gəlir...", "Bu gün informasiya müharibəsi sivilizasiyaların müharibəsidir, bu fərqli məqsədlər, biliklər, nəzəriyyələr arasında qarşıdurmadır" ifadələri çox aktualdır.

İlk növbədə, qeyd etmək lazımdır ki, informasiya terrorizmi müasir texnologiyaların sürətli inkişafı nəticəsində yaradılmışdır. İnformasiya terrorizmini düşməne fiziki təsir vasitələrindən istifadə etmədən və yalnız informasiyanın təsirinə hesablanan bir psixoloji təzyiq

və təsir kimi qəbul etmək olar ki, burada əsas məqsəd qorxu yaratmaq, əhalini vahimə içərisində saxlamaqdır. Tanınmış ingilis-irland mənşəli amerikalı dövlət xadimi, sosioloq Edmund Börke qorxu hissi haqqında belə demişdir: "Qorxu qədər insan aqlını bütün fəaliyyət və düşünmək gücündən məhrum edən başqa bir hissiyyət yoxdur". Həmçinin, qeyd edək ki, "terror" sözü latın dilindən götürülmüş və etimoloji mənası "qorxutmaq" deməkdir.

İnformasiya terrorizmi siyasi, fəlsəfi, hüquqi, estetik, dini və digər baxış və düşüncələri özündə birləşdirən mənəvi sahədə baş verir ki, burada, məhz ideyaların mübarizəsi gedir. İnformasiya texnologiyalarının mövcudluğu və sərbəst istifadəsi bu cür terrorizmin riskini əhəmiyyətli dərəcədə artırır. Belə ki, cəmiyyət nə qədər çox informasiyalaşarsa, bir o qədər də kütləvi psixoloji terrorun təsirlərinə qarşı daha çox həssas olacaqdır. Lakin bu, o demək deyil ki, cəmiyyətin tamamilə informasiyalaşması dövlət və insanlar üçün ciddi problemlər yaradır. Hər bir inkişaf etmiş və ya inkişaf etməkdə olan dövlətin qloballaşan dünyaya inteqrasiyası, cəmiyyətin demokratiqləşməsi, vətəndaşlara xidmətin yüksək səviyyədə təşkil edilməsi üçün müasir informasiya texnologiyalarından geniş istifadə edilməsi vacib şərtlərdəndir. Bütün bunların fonunda isə insanın şüuruna və ruhuna yönəldilən psixoloji-informasiya təsirlərindən danışmaq üçün bir əsas yaranır. Bu təsirin əsas obyekt qismində isə ayrı-ayrı fərdlər, qruplar, həmçinin, dövlətlər çıxış edir.

Psixoloji təsir, bir qayda olaraq, media vasitəsi ilə həyata keçirilir və belə təsirin təbii üçün asanlıqla mənimsənilən bilən məlumatlardan istifadə olunur. Bu məqsədlər üçün xüsusi hazırlanmış proqramlar insana istənilən bir informasiyanı rahatlıqla mənimsəməyi və düşünmədən ona inanmağı asılıdır.

Kompleks şəkildə toplanmış informasiyalar ictimai rəyin, insanların şüurunun manipulyasiyası üçün nəzərdə tutulmuşdur ki, onun mənimsənilməsində də fizioloji və psixoloji qanunlardan istifadə olunur. Bu məqsədlə xüsusi hazırlanmış mətn, dilin spesifik templeri və modulasiyası istifadə olunur. Şüurun manipulyasiyası, insanları dünyanın, əslində, mövcud olmayan görünüşünü yaradan müəyyən bir idarə olunan informasiya sahəsinə qərq etməklə həyata keçirilir. Belə ifadə etmək mümkün olarsa, virtual informasiya sahəsinin formalaşması üçün əsas kimi yalan (həqiqətə uyğun olmayan məlumatlar) çıxış edir.

Ümumiyyətlə, şüurun manipulyasiya olunması məsələsi son dövrlərdə elmi-nəzəri ədəbiyyatlarda sosioloq, psixoloq və politoloqların diqqət mərkəzindədir. Müasir dövrdə bir sıra tədqiqatçı-

lar bu psixolinqvistik hadisəni əsas tədqiqat obyekt kimi elmi araşdırmaya cəlb etmiş və manipulyasiyanı "insanı düşünmədən və ya öz istəyinə qarşı olaraq nə isə etməyə (məlumat vermək, hər hansı bir hərəkəti yerinə yetirmək, öz davranışını dəyişmək) təhrik etmək" kimi qiymətləndirmişlər.

Manipulyasiya sözü, latın mənşəli olub, "manipulus" sözündən götürülmüşdür və iki hərfi mənada işlənir: a) manus-əl + piedoldurmaq sözlərinin birləşməsindən yaranaraq, "ovuc, əlin iç hissəsi" və b) "kiçik dəstə", "bir ovuc" mənalarını ifadə edir. Qədim Romada bu söz 120 nəfərdən ibarət hərbi dəstə mənasında da işlənirdi. Oksford izahlı lüğətində isə, "manipulyasiya" (manipulation) ingilis dilində "insan şüurunun müəyyən bir istiqamətdə məqsədyönlü idarə edilməsi" mənasında izah edilir.

Mövzu ilə bağlı tədqiqatlara nəzər salsaq, görürük ki, informasiya terrorunun vahid tərfi yoxdur, fərqli sahələrin elm adamları ona müxtəlif cür yanaşmışlar ki, hər bir baxışın da, özü-özlüyündə, doğru və inandırıcı tərəfləri vardır. İnformasiya terrorizmi hər cür informasiya vasitələrindən istifadə edərək, əsasən, fərdə, cəmiyyətə və dövlətə birbaşa mənfi təsirin bir formasıdır.

Bir sıra tədqiqatçılar informasiya terrorizmini sosial qruplara, dövlət orqanlarına və idarələrinə özündə təcavüz, cinayət xarakterli təhdidləri ehtiva edən məlumatların yayılması ilə əlaqəli təhlükəli informasiya təsiri kimi ifadə edirlər. Onların fikrincə, informasiya terrorizmi dövlətdə böhran vəziyyətlərinin, cəmiyyətdə qorxu və gərginliyin yaranmasına səbəb olan obyektiv məlumatların təhrif edilməsinə gətirib çıxarır.

İnformasiya terrorizmi kompüter və informasiya texnologiyaları sahəsində əldə olunan elm və texnologiyaların son nailiyyətlərinə əsaslanan yeni bir terror fəaliyyəti növüdür. Terror təşkilatları və müxtəlif cinayətkar qruplaşmalar bütün dünyada onlardan müxtəlif məqsədlər üçün istifadə edirlər. Buna görə də, "informasiya terrorizmi" anlayışının məzmunu çox geniş xarakter daşıyır. Elmi ictimaiyyətdə informasiya terrorizminin daha çox iki növü müəyyən edilir. Onun növlərindən biri kiberterrorizmdir. Kiberterrorizmin əsas məqsədi kompüter şəbəkələrindən mühüm milli infrastrukturların (enerji, nəqliyyat, dövlət) fəaliyyətinin pozulması, hökumətin və mülki əhalinin qorxu içində saxlanması üçün bir vasitə kimi istifadə edilməsidir.

Corcaun Universitetinin professoru, kompüter cinayətkarlığı və informasiya təhlükəsizliyi sahəsinin nüfuzlu ekspertlərindən biri olan Doroti Elizabet Denning isə "Fəaliyyət, xaktivizm və kiberterrorizm: İnternet xarici siyasətə təsir vasitəsi kimi" adlı əsərində kiber-

terrorizmi "hökumət orqanlarını öz-özünə siyasi və ya sosial məqsədlərini həyata keçirməyə məcbur etmək məqsədilə kompüterlərə, şəbəkələrə qeyri-qanuni həmlə edilməsi və həmlə edilməsinə cəhd" deyərək tərif edir.

İnformasiya terrorizminin başqa bir növü də terrorçu qrupların internetdən istifadə edərək, təkcə terror aktlarının birbaşa həyata keçirilməsi üçün deyil, həmçinin, öz fəaliyyətlərinin maddi, informasiya və digər təminatlarla təchiz edilməsinə nəzərdə tutur. Terrorizm sahəsini araşdıran tanınmış tədqiqatçı, professor Qabriel Veyman terrorçular tərəfindən internetdən istifadənin səkkiz üsulunu müəyyən edir: 1) psixoloji müharibənin aparılması; 2) məlumatın axtarışı; 3) terrorçuların təlim keçmələri; 4) pul vəsaitlərinin toplanması; 5) təbliğat; 6) toplaşmaq; 7) şəbəkələrin təşkili; 8) terror hərəkətlərinin planlaşdırılması və əlaqələndirilməsi.

Ümumiyyətlə, artıq terrorizm terrorçuların gizlədildiyi dövlətin ərazisi ilə məhdudlaşmır, terror əməliyyatlarının hazırlanması üçün bazalar, bir qayda olaraq, terrorçuların hədəfləri olan ölkələrdə yerləşdirilmir, terror təşkilatlarının özləri isə şəbəkə strukturu ilə fəaliyyət göstərirlər. Terror qruplaşmalarının müasir informasiya texnologiyaları və qlobal şəbəkə İnternetin imkanlarından öz məqsədləri üçün istifadə etmələrinin bir çox yolları vardır:

- terrorçu hərəkətlər, onların məqsəd və vəzifələri haqqında məlumatların verilməsi, hədəflərin və ideologiyaların böyük kütləyə təbliğ edilməsi, gələcək və artıq planlaşdırılan hərəkətlər barədə məlumatlandırma, həmçinin, terror aktlarının həyata keçirilməsinə aşkarcasına məsuliyyətin üzərinə götürülməsinin elan edilməsi;

- psixoloji-informasiya təsirinə göstərilməsi, həmçinin, sosial şəbəkələrin köməyi ilə "psixoloji terrorizm" in başlanğıcı olan bir sıra hərəkətlərin edilməsi: cəmiyyətdə narahatlıq yaradacaq müxtəlif xəbərlərin yayılması, təlaşın yaradılması və s.;

- nəzərdə tutulan məqsədlər, onların yeri və xüsusiyyətləri barədə məlumatların təfəssilə göstərilməsi;

- terrorçu hərəkətlərin dəstəklənməsi üçün vəsaitin toplanması, eləcə də, qəsb edilməsi;

- partlayıcı maddələr və partlayıcı qurğuların, zəhərlərin, zəhərli qazların, habelə, onların müstəqil şəkildə hazırlanması üçün təlimatların nəşr edilməsi və yayılması;

- şifrəli mesajların, həmçinin, xəritələr, hərbi və texniki sənədlər şəkildə vizual informasiyanın göndərilməsi üçün elektron poçt və ya elektron elan lövhələrinin imkanlarından istifadə edilməsi;

İnformasiya terrorizmi beynəlxalq terrorizmin forması kimi

Əvvəli Səh. 12

- yeni üzvlərin terror fəaliyyətinə cəlb edilməsi, o cümlədən, hərəkətlərinin nəticələrinin nə qədər acınacaqlı və dünya üçün təhlükəli olduğunu tam anlamayan xakerlərdən istifadə edilməsi;

- məlumatların mövcud olduğu bazanın sındırılması nəticəsində saytların informasiya məzmununun dəyişdirilməsi, elektron səhifələrin və ya fərdi elementlərin əvəz edilməsi;

- səhifələrə müdaxilə edərək, oradakı baza məlumatlarının sındırılması ilə bağlı heç bir iz qoymadan qəsdən səhv məlumatların yerləşdirilməsi. Bu cür hücumlara, adətən, istifadəçilərin tam inandırıcı məzmunu malik olan ən çox ziyarət edilən informasiya səhifələri məruz qalır;

- informasiya və telekommunikasiya sistemlərinin struktur elementlərinin fəaliyyətinin səmərəliliyinin aradan qaldırılması və ya azaldılması: proqram koduna əsasən, xüsusi hazırlanmış proqram və digər vasitələrin (proqram və hardware nişanları, kompüter virusları, şəbəkə qurdları və s.) istifadə edilməsi; elektron məktublərin kütləvi şəkildə göndərilməsi ("virtual blokada"nın formalarından biri hesab olunur).

İnformasiya terrorizmi - informasiya texnologiyaları və ya informasiya silahlarının vasitəsi ilə ölüm və ya digər ağır nəticələrə səbəb ola biləcək partlayışların törədilməsi, fiziki şəxslərə qarşı zorakılıqla, cəmiyyətin, dövlətin və ya beynəlxalq təşkilatın fəaliyyətinə zərər vurmaqla bağlı həyata keçirilən məqsədyönlü hərəkətdir.

İnformasiya silahları informasiya müharibəsinin aparılması və ya cəmiyyətdə təhlükəli olan, zərər yetirəcək bir çox hərəkətlərin reallaşdırılması üçün strateji hazırlanmış və ya yaradılmış informasiya resurslarıdır. Ümumiyyətlə, informasiya silahı anlayışına bir sıra tədqiqatçılar bu cür tərif verirlər: "İnformasiya silahı məhv etmək vasitəsidir, informasiya massivlərinin oğurlanması və ya təhrif edilməsi, informasiyadan istifadəni məhdudlaşdırmaq və ya qadağan etmək, texniki vasitələrin dezorqanizə edilməsi, telekommunikasiya vasitələrinin sıradan çıxarılması vasitəsi ilə cəmiyyətin və dövlətin həyat fəaliyyətinin pozulmasıdır".

İnformasiya silahının spesifikliyi ondan ibarətdir ki, onun tətbiq edilməsi obyekt kimi üç növ informasiya sahəsinin hər hansı birindən istifadə edilə bilər: a) vasitə və kommunikasiya xətləri - dünya informasiya infrastrukturunun maddi əsasları; b) təmiz informasiya və onun axınları; c) şəxsin özü.

İnformasiya silahlarının istifadəsi informasiya sahəsinin maddi obyektlərinə dağıdıcı təsir göstərir; məlumatın məhv edilməsi, təhrif edilməsi və ya dəyişdirilməsi səbəb olur; insanın sinir sistemini, psixikasını və şüurunu məqsədli şəkildə pozur. Bununla bərabər, qeyd edək ki, bu növ silahların istifadəsi həm silahlı münaqişələr şəraitində, həm də sülh dövründə informasiya qarşudurma zamanı açıq xarakterli ola bilər.

İnformasiya müharibələrindən fərqli olaraq, terror aktları birdəfəlik ola bilər və məhvədi qüvvəyə malikdir. Belə hallarda terrorçular daha çox yalnız bir məqsəd güdürlər: istədikləri məqsədə mümkün qədər tez çatmaq və ətrafa daha çox səs salmaq. Yuxarıda qeyd olunanları nəzərə alaraq, informasiya terrorizminin əlamətlərini aşağıdakı kimi ayırmaq mümkündür:

- informasiya terrorizmi mütəşəkkil zorakılığın forması, psixoloji terrorun xüsusi bir növüdür;

- informasiya terrorizmi kütləvi informasiya vasitələri ilə yayılır;

- informasiya terrorizmi zamanı əhalinin böyük kütləsi üzərində psixoloji təsir hökm sürür;

- informasiya terrorizminin taktiki məqsədi yaradılacaq problemə diqqət çəkmək və onun ətrafında böyük səs yaratmaqdır;

- informasiya terrorizminin strateji məqsədi müəyyən bir nəticə əldə etmək üçün insanları qorxutmaq və onlarda mənəvi düşkünlük yaratmaqdır;

- burada gözənilməzlik təsirinə görə hesablama aparılır;

- informasiya terrorizminin əsas xüsusiyyətlərindən biri hərəkətlərin ictimai və nümayişkar xarakterdə olmasıdır.

Beləliklə, hazırda dünyanı bürüyən terror günümüzün ən aktual problemlərindən biri hesab olunur və ona qarşı mübarizə hər bir dövlətin siyasətində mühüm yer tutur. Son illərdə isə terrorizmin ayrı-ayrı ölkələrin sərhədlərini aşaraq, beynəlxalq müstəviyə yüksəlməsi, artıq bütün bəşəriyyət üçün böyük təhlükə olduğundan xəbər verir. Beynəlxalq terrorizmin yeni forması kimi informasiya terrorizminə qarşı mübarizə də bütün dövlətlərin və beynəlxalq təşkilatların ən çox müzakirə etdikləri məsələlərdən biridir. Bu sahədə istər milli qanunvericilik, istər təhlükəsizlik, informasiya təhlükəsizliyi doktrinaları, istərsə də beynəlxalq normativ-hüquqi aktlar qəbul olunmuşdur. Lakin bununla yanaşı, terrorizmə qarşı müxtəlif sahələrdən olan mütəxəssislərin (sosioloq, psixoloq, politoloq, hüquqşünas, iqtisadçı, dinşünas və s.) birgə fəaliyyəti və mübarizəsi də mühüm əhəmiyyətə malikdir.

Paşinyan hakimiyyətdə çox qala bilməyəcək

Eldəniz Səlimov: "Ermənistanda hadisələr vətəndaş müharibəsinə doğru istiqamətlənib"

- Eldəniz müəllim, Rusiya Prezidentinin Azərbaycana səfəri ərəfəsi Ermənistan hakim rejimi Dağlıq Qarabağda cəbhə xəttində tərribatları genişləndirib. Bunu nə ilə əlaqələndirmək olar?

- Rusiya Prezidentinin Azərbaycana səfəri ərəfəsində Ermənistan hakimiyyəti rejimi Dağlıq Qarabağda cəbhə xəttində tərribatları, ona görə genişləndirmək istəyir ki, öz xalqına bildirsins ki, Rusiyada keçirdiyi görüşlərdə müəyyən məsələlər razılaşdırılıb. Bu, Paşinyanın siyasi şou yaratmasından başqa bir şey deyil. Təsəvvür yaratmaq istəyir ki, terrorçu rejim Azərbaycana güzəştə getməyəcək. Məlum olduğu kimi, hal-hazırda Ermənistanda hadisələr vətəndaş müharibəsinə doğru istiqamətlənib.

- Vaxtaşırı olaraq, Paşinyan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli ilə bağlı qeyri-konstruktiv mövqeyi ortaya qoyur. Bu, o deməkdir ki, Paşinyanla sülh yönündə danışıqlar aparmaq mümkün olmayacaq?

- Paşinyan hakimiyyətə gəldiyi vaxtdan Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı qeyri-konstruktiv mövqeyi başa düşüldür. Çünki onun hakimiyyətdə öz yerini möhkəmləndirmək üçün şou məqsədli bəyanatlara ehtiyacı var. Bu gün Ermənistanda daxili vəziyyət kritik haldadır. Paşinyan hakimiyyəti öz başını itirib, bilmir kimə nə desin. Bəzən cəbhə bölgəsində tərribat yaradar, bəzən xalqa yalan məlumatlar yaymaqla, vaxtı uzadaraq

Müsahibimiz millət vəkili Eldəniz Səlimovdur

bəlkə də xalqı aldada bilər. Paşinyan sülh yolunda aparılan danışıqlara öz hərəkəti ilə mane olmağa çalışır.

- Ermənistanda vətəndaş müharibəsi baş verərsə, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllində vəziyyət necə olacaq?

- Paşinyanın ölkəsində apardığı "islahatlar" ölkədə yeni çaxnaşmaların yaranmasına xidmət edir. Sarkisyan - Koçaryan cütüylünün kifayət qədər ətrafı və xaricdən dəstəkləri var. Bu amillər Paşinyana qarşı qoyulur, nəticədə, qarışıqlıq yaranır və vətəndaş müharibəsinə yaxınlaşdığı hiss olunur. Hadisələrin gedişi göstərir ki, Paşinyan hakimiyyətinin sonu görünür. Vətəndaş müharibəsi baş versə, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllinə vasitə ola bilər.

GÜLYANƏ

Balıq və balıq məhsulları ilə bağlı xəbərdarlıq edildi

Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi (AQTA) qida sahəsində fəaliyyət göstərən sahibkarlıq subyektlərində qida təhlükəsizliyi üzrə mövcud normativ hüquqi aktların, sanitariya-gigiyena tələblərinin təmin edilməsi istiqamətində tədbirlərini davam etdirir. AQTA-dan Trend-ə verilən məlumata görə, son zamanlar Agentliyə Bakı ətrafı qəsəbələrində və ölkəmizin müxtəlif regionlarında heç bir normativ texniki sənədlərə və sanitariya-gigiyena tələblərinə cavab verməyən, həyətəni sahələrdə kустar üsulla balıq məhsullarının hazırlanması, xüsusi ilə balıqların hissə verilməsi kimi qanunsuz fəaliyyət göstərən istehsalat sahələri ilə bağlı məlumatlar daxil olur. AQTA bu cür qanunsuz fəaliyyətlərlə məşğul olan şəxslərə xəbərdarlıq edir ki, bu şəraitdə hazırlanan məhsullar insan sağlamlığına ciddi fəsadlar törədə, hətta əhali arasında ölümə nəticələnməyə biləcək hallara səbəb ola bilər. Agentlik bəyan edir ki, bu cür qanunazidd fəaliyyətlərin qarşısının alınması üçün qanunvericiliyin tələbləri çərçivəsində ən sərt tədbirlər həyata keçiriləcəkdir. Eyni zamanda istehlakçılara balıq və balıq məhsulları seçərkən daha diqqətli olmaları, məhsulun keyfiyyət göstəricilərini əks etdirən sənəddə müşayət olunması və normativ qaydalara uyğun şəraitdə saxlanması və satışına əmin olduğundan sonra istifadə etmələri tövsiyə edilir.

Təhsil və elmə, mədəniyyət və maariflənmənin təbliğinə xüsusi önəm verən "Nar" intellektual bilik yarışlarını dəstəkləməyə davam edir.

Artıq bir neçə ildir ki, "Brain Ring" yarışının sponsorluğunu öz üzərinə götürmüş mobil operator bu il də məşhur bilik yarışlarının baş sponsorudur.

Sentyabr ayının 16-da "Brain Ring" intellektual bilik yarışlarının növbəti - on ikinci mövsümü start götürdü. "Brain Ring" bilik yarışlarında respublikanın müxtəlif bölgələri və ali məktəblərini təmsil edən komandalar iştirak edirlər. Yarışlarda respublikanın

17 bölgəsi və 10 ali məktəbini təmsil edən 32 komanda bilik mübarizəsi aparır. Dekabr ayının sonunadək davam edəcək yarışlar hər həftənin bazar günü saat 22:00-da İctimai TV vasitəsilə yayımlanır.

Televiziya tamaşaçılarının yarışlara olan marağını daha da artırmaq məqsədilə "Brain Ring" və "Nar" onlayn müsabiqə keçirir. Verilişin yayımı zamanı "Nar"-ın "Twitter" hesabında qoyulan suala ən tez cavab verən izləyicilər xüsusi hədiyyələr qazanırlar. Beləliklə, "Brain Ring" həvəskarları

"Nar"-ın dəstəyi ilə "Brain Ring" intellektual yarışları start götürdü

bu intellektual yarışını izləmək fürsəti ilə yanaşı, həm də "Nar" ope-

ratorundan hədiyyələr qazanmaq şansı əldə edirlər.

Yarışlarda qalib gəlmiş komanda xüsusi dizayn edilmiş "Bilik" kuboku ilə təltif ediləcək. "Bilik" kubokunun qalibi "Brain Ring 2018" Azərbaycan çempionu titulu uğrunda yarışmaq hüququ əldə edəcək. "Nar" gəncləri stimullaşdırmaq üçün müxtəlif səpkili bilik yarışları, intellektual oyunları dəstəkləməyə çalışır və bununla da onların elmə, təhsilə, biliyə olan marağını artırmağa səy göstərir, maariflənməni təşviq edir.

"Azerfon" şirkəti ("Nar" ticarət

nişanı) 21 mart 2007-ci ildə fəaliyyətə başlayaraq qısa bir müddətdə Azərbaycanda telekommunikasiya və mobil rabitə sahəsinin aparıcı şirkətlərindən birinə çevrilib. "Nar" ölkədə ilk dəfə olaraq 3G texnologiyasını təqdim edib və geniş 4G şəbəkəsini abunəçilərinin istifadəsinə verib. "Nar" şəbəkəsi hazırda ölkə ərazisinin 93%-ni əhatə edir və 7000-dən artıq baza stansiyası ilə 2,1 milyondan çox abunəçiyə yüksəkkeyfiyyətli xidmət göstərir.

19 sentyabr 2018-ci il

Mirmahmud Mirəlioğlu qadınla mübarizə aparacaq?

KXCP-nin qurultayında onun növbəti opponenti Nisəxanım Vəliyevadır

KXCP-nin daxilində cərəyan edən və son zamanlar artan qalmaqallara daha biri əlavə olunub. Belə ki, partiyanın "Milli Şura"da təmsil olunmamasına rəğmən, təşkilatın həmin qurumda yeganə təmsilçisi kimi çıxış edən Oqtay Gülləliyevin ardınca, sədr Mirmahmud Mirəlioğluna qarşı daha bir nəfər mübarizə aparmaq niyyətindədir. Daha dəqiq desək, qurultayın vaxtı müəyyən olunmasa da, partiyanın sədrliyinə namizəd olacaq növbəti şəxs qadıdır.

Hətta qurultay baş tutarsa belə, həmin tədbirin necə qalmaqallı və qarşıdurmalar şəklində baş tutacağını indidən təsəvvürlərə gətirmək olar

O, KXCP-nin Yasamal rayon şöbəsinin üzvü Nisəxanım Vəliyevadır. Maraqlı məqamlardan biri də budur ki, xanım namizədin nə O.Gülləliyevlə, nə də M.Mirəlioğlu ilə münasibətləri normal deyil. Belə olan vəziyyətdə, hətta qurultay baş tutarsa belə, həmin tədbirin necə qalmaqallı və qarşıdurmalar şəklində baş tutacağını indidən təsəvvürlərə gətirmək olar.

Lakin digər fakt budur ki, KXCP-nin rayon şöbələri qurultayla bağlı hələ də doğru-dürüst iclaslar keçirə bilməyiblər. Belə ki, həmin icaslara yetərli qədər partiya üzvləri qatılmırlar. Halbuki qurultayın keçirilməsi və nümayəndələrin seçilməsi üçün müəyyən zaman lazımdır. Bu prosedür isə baş tutmur. Məhz bu baxımdan, KXCP rəhbərliyinin qurultay keçirəcəkləri ilə bağlı bəyanatlar səsləndir-

mələri inandırıcı görünür.

Xəzər Teyyublu nəyi etiraf edib?

Bu arada, KXCP-nin sədr müavini Xəzər Teyyublu da təmsil olunduğu siyasi təşkilatın qurultaya hazırlıqla bağlı çətin durumda olduğunu dolayısı ilə təsdiq edib. O, mətbuata açıqlamasında deyib: "Heç olmasa rayon şöbələrinin 90 faizində konfranslar yekunlaşmalıdır ki, ali məclis çağırılsın və qurultayın günü, yeri müəyyənləşdirilsin".

Beləliklə, görünən budur ki, KXCP qurultay qərarını versə də, onu keçirə bilmir və bunun əsas səbəblərindən biri də partiyadaxili münaqişələrdir. İstər rayon təşkilatlarında, istərsə də mərkəzi qərargahda ümumi razılıq fonu müşahidə olunmamaqdır. Bütün bunlar isə, bir tərəfdən, sədr M.Mirəlioğlu üçün sərfedici məqamdır. Çünki qurultay ertələndikcə, onun sədrlik müddəti də uzanır. Belə olan halda, KXCP-nin, ümumiyyətlə, qurultay keçirmək qərarı növbəti illərə qədər uzana bilər.

Rövşən NURƏDDİNOĞLU

Əli Kərimli "peyda" oldu

Yaxud cəbhəçilər AXCP sədrinin mitinq sevdasına dəstək göstərmirlər

Azərbaycanda dağıdıcı müxalifətin "başında duran" və ictimai-siyasi sabitliyi pozmaq, üçün illərdir ki, min bir oyundan çıxan AXCP sədri Əli Kərimli bu "sezon"da öz naftalin qoxulu ənənəsinin davam etdirməkdədir. Yay tətilini başa vuraraq, bir müddətdir ki, səs-səmiri çıxmayan Ə.Kərimli yenə mitinq eşiqinə, sevdasına düşüb. Eyni zamanda, "Milli Şura"nın qeyri-rəsmi "lider"inin bəlli sevdası sosial şəbəkələrdə də görünməyə başlayıb. Lakin məsələnin diqqətçəkən tərəfi də, ondadır ki, artıq bir sıra cəbhəçilər də Ə.Kərimlinin mitinq sevdasına dəstək göstərmirlər. Fakt budur ki, artıq mitinq məsələsi onları da bezdirib. Ona görə də, əksəriyyət cəbhəçilər, bu mitinqin də digərləri kimi, uğursuz və fias-koyla nəticələnməyini istisna etmirlər.

arasında maraqlı ilbəil daha da kəskin şəkildə azalır. Təbii ki, bunların çox ciddi səbəbləri var. Çünki Azərbaycan xalqı onun kimliyini çox yaxşı bilir və bu baxımdan da, Kərimlinin mitinq keçirmək təşəbbüsləri qeyri-ciddi qəbul olunur.

Məhz bu baxımdan, Ə.Kərimlinin keçirmək istədiyi payız mitinqləri sosial şəbəkələrdə də qeyri-ciddi bir hadi-

Əli Kərimlini tərkdən, onun səhvlərini üzünə vurub, AXCP sıralarından gedənlərin də sayı az deyil

sə kimi ələ salınır və gülüş obyektinə çevrilir. Hətta insanlar onun növbəti dəfə "mitinq" arzusunu partiya arayışlarının satışı kimi təqdim edirlər. Çünki o da, sirr deyil ki, bu günə kimi AXCP sədrinin Avropada yaşamaq istəyənlərə saxta partiya arayışı verməsi ilə bağlı çoxlu sayda faktlar var. O, bu yolla ən yaxın qohumlarını və yerlilərini, hətta bir neçə il bundan öncə, Fransada və Hollandiyada yerləşdirə bilib. Belə olan halda, insanlar haqlı olaraq, Kərimliyə gülür və deyirlər ki, axı 500-1000 nəfərlik mitinq keçirməyə nə lüzum var? Hətta Ə.Kərimlinin yanında olan bir neçə şəxsin mitinqə qatılma-yanlarla bağlı yazdıqları fikirlər belə insanlar tərəfindən çox sərt şəkildə qəbul edilir.

Onu da qeyd edək ki, Ə.Kərimlinin, bilavasitə yanında olan "söyüş qrupları" yenidən "dilləri altına zəhər atıb" düşüblər ictimai rəyin üstünə və mitinqlərinə qatılmayacaq insanları təhqir etməklə məşğuldurlar. Lakin AXCP sədrinin yanında bu cür şər-böhtançı, tərbiyəsiz və xəstə təxəyyüllərə malik ünsürlərin olması kimsədə təəccüb doğurmamalıdır. Yeni bu, onun üçün və ətrafı üçün adi bir haldır. Ancaq onu da, unutmamalıyıq ki, hazırkı dövrə qədər Ə.Kərimlini tərkdən, onun səhvlərini üzünə vurub, AXCP sıralarından gedənlərin də sayı az deyil.

Onu da qeyd edək ki, Ə.Kərimlinin, bilavasitə yanında olan "söyüş qrupları" yenidən "dilləri altına zəhər atıb" düşüblər ictimai rəyin üstünə və mitinqlərinə qatılmayacaq insanları təhqir etməklə məşğuldurlar. Lakin AXCP sədrinin yanında bu cür şər-böhtançı, tərbiyəsiz və xəstə təxəyyüllərə malik ünsürlərin olması kimsədə təəccüb doğurmamalıdır. Yeni bu, onun üçün və ətrafı üçün adi bir haldır. Ancaq onu da, unutmamalıyıq ki, hazırkı dövrə qədər Ə.Kərimlini tərkdən, onun səhvlərini üzünə vurub, AXCP sıralarından gedənlərin də sayı az deyil.

Rövşən RƏSULOĞLU

Xarici nöqərlərin törəmələri...

RƏFİQƏ

Deyir sözü at, yiyəsi götürəcək. Xarici nöqərlərin törəmələri deyən kimi, dağıdıcı müxalif düşərgə sakinləri anlayırlar ki, kimlərdir. 25 ildir ki, bu törəmələr qrant savaşına çıxaraq, o ki var, bir-birlərini qurşaqdan aşağı təhqir edirlər. Bəzən yazdığım yazıda çaşıb sual edirəm ki, ay bədbəxtlər əgər siyasi sahədəki fəaliyyətinizdə bu günə kimi, bir uğura imza ata bilməyibsinizsə, nə səbəbə fəaliyyətinizi dondurmursunuz? Əslində, yerində verdiyim sualdır. Çünki onların siyasi fəaliyyətlərinin səbəbi də məlumdur. Artıq bu illər ərzində xarici qüvvələrə nöqərciliklə qrantlara sahib olurlar və müxalifətçilər və onların "liderləri" hər hansı bir iş görmək qabiliyyətini itiriblər. İsa Qəmbər, Əli Kərimli, Pənah Hüseyn, İqbal Ağazadə, Arif Hacı, Fuad Qəhrəmanlı, Emin Hüseynli, Bəxtiyar Hacıyev, İlqar Məmmədov, Leyla Yunus, Xədicə İsmayil... kimi fərdlər... Xarici qüvvələrin qərəzləri isə daxili qüvvələrdən qat-qat artıqdır. Çünki biri yalnız cəfəng ideya ixrac etdiyi halda, o biri qrant ixrac edir. Bu qrantlar isə, yeyildikcə-yeyilir. Özü də iqtisadi cinayətlər hesabına! Həbs olunanda da, deyirlər ki, bəs bizi siyasi motivlərlə həbs ediblər. Xarici qarantpaylayanlar isə, çəkiqlər donlarını başlarına və o ki var, döşəyirlər Azərbaycanın milli dövlətçilik maraqlarına...

Ortada əsaslı faktor yoxdur

Bax, indi aydın oldu ki, bu cür xəstəliyə mübtəla olan ənənəvi dağıdıcı müxalifətçilər, məhz bu səbəbdən də kreslolarından bərk-bərk yapışıblar. Əllərini çəksələr, qrantlar da yox olar. Ona görə də, vaxtilə "Demkonqres"dən "SİDSUH"a, "SİDSUH"dən "DSİ"yə, "DSİ"dən "MKM"ə "MKM"dən "İctimai Palata"ya, "İctimai Palata"dən da "Milli Şura"ya atlına-atlına gedirlər. Amma ortada əsaslı faktor yoxdur. Sadəcə, qarant və maliyyələrin gəlirindən başqa...

Sirr deyil ki, dağıdıcı müxalifət indiyədək İsa Qəmbər və Əli Kərimli tərəfindən idarə olunurdu. Ötən müddət ərzində isə, bu idarəçilik də məhv oldu, özləri kimi. Heç bir tərəfin o birinə güzəştə getməməsi mövcud vəziyyətin yaranmasına səbəb oldu. Artıq bundan sonrasının nə olacağı bəllidir. İ.Qəmbər bu gün Müsavatı dağıdıb və hadisələri kənardan izləyir, Ə.Kərimli də eyni vəziyyətdə "Milli Şura" ilə əlləşir və nə yaxşı olardı ki, onlar elə əlləşməkdə qalsınlar. Çünki üzvü buyanlıq onların heç nəyi qalmayıb. Hətta onlar üzvü oyanlıqdırlar desək, lap yerinə düşərdi...

Ağac kəsintisi ilə bağlı toplanmış materiallar prokurorluğa göndərilib

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi və Daxili İşlər Nazirliyinin əməkdaşları ekoloji qanunvericiliyin tələblərinə riayət olunmasını yoxlamaq məqsədilə növbəti reydlər keçiriblər. Nazirliyin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a verilən xəbərə görə, Şamaxı rayonunun ərazisində keçirilən reydlər zamanı QAZ-52 markalı 06-BC-908 dövlət nömrə nişanlı avtomobilin yük yerində doğranmış ağac materialının daşınması faktı aşkarlanıb.

Şəxsiyyətə məxsus ağacların Şamaxı Rayon Mərkəzi Xəstəxanasının ərazisindən kəsildiyi məlum olub. Həmin əraziyə keçirilən baxış zamanı xəstəxananın heyətində yaşköküstə müxtəlif diametrlili qovaq və yalanqoz ağacının kəsildiyi, dörd qovaq ağacının isə gövdə hissələrinin yandırıldığı faktı aşkarlanıb. Nəticədə təbiətə 3000 manat məbləğində ziyan dəydiyi müəyyənləşib. Faktla bağlı xəstəxananın baş həkimi Səməd Fətəliyev barəsində akt tərtib olunub. Deymiş ziyan cinayət tərkibi yaratdığından toplanmış materiallar məsələyə hüquqi qiymət verilməsi və təqsirkar barəsində qanunauyğun tədbir görülməsi üçün Şamaxı Rayon Prokurorluğuna göndərilib.

"Miting", yoxsa partiya arayışlarının satışı yarmarkası?

Başqa tərəfdən, fakt həm də budur ki, AXCP sədrinin, ötən illər ərzində, keçirdiyi mitinqlərə Azərbaycan ictimaiyyəti, xalq da dəstək verməyib, əksinə, sərt şəkildə qınaqlara tuş gəlib. Digər tərəfdən, müşahidələrdən də, görürük ki, belə mitinqlərə ictimaiyyət

Mirzə Kazimbəy və qadın hüquqları

XIX əsrdə Azərbaycan ictimai-fəlsəfi fikrində dərin iz qoymuş Mirzə Kazimbəy qadın hüquqlarının alovlu müdafiəçisi idi. Fəlsəfə üzrə elmlər doktoru Lalə Mövsümovaya yazır: "M.Kazimbəy Bab təlimində aşağıdakı mühüm müddələrin olduğunu qeyd edirdi.

1. Allah haqqında;
2. Təbiətdə hər şeyin paklığı haqqında;
3. Qadınların bərabər hüquqlu olmaları və azadlıqları barədə.

M.Kazimbəy qeyd edir ki, bəzi hərəkatların rəhbərləri yalnız dində deyil, həm də siyasət və dövlətçilik sahəsində islahatların həyata keçirilməsinə can atırdılar. Babilərin siyasi proqramlarının əsas müddəaları olaraq, tədqiqatçı bu maddələri qeyd edir: "Hökumətin özbaşınalığına son qoyulması; dəbdəbənin həm saraydan, həm də saray əyanlarının həyatından ləğv olunması; nazirlərin, qubernatorların və ümumiyyətlə, məmurların azgınlığının qarşısının alınması; məvacibdən tükənmə (faiz) dəyişdirilməsi; hakimlərin ədalətli olması; üləmələrin öz mənəflərini güdməmələri və qanunların dəqiq icrası. Bütün bu suallar çoxdan xalq arasında dildən-dilə gəzirdi, İran və Aderbidcanın da hər nöqtəsində narazılıq artırdı. Lakin xalqın hiddət oxlarının yönəldiyi məqsədlər o qədər möhkəm idi ki, bu oxlar elə onların üstündə sınırdı, onların qırıntıları isə yeni tiranlığın üçün təzə silahlara çevrilirdi".

Babilər hərəkatından bəhs edən M.Kazimbəy onun sosial tərkibinin müxtəlif olduğunu qeyd edir. Buna baxmayaraq, tədqiqatçı vurğulayır ki, babilərin mübarizə apardığı ideyanın əsas xüsusiyyəti azadlıqdır, insan hüquqlarının dərk edilməsidir. Mirzə Kazimbəy etik, sosial və siyasi planda şüurlu azadlığı insanın zəruri tələbatı hesab edir. Despotizmin və zülmün, fanatizmin və cəhəlin aradan qaldırılmasının şüurlu azadlığın və insani münasibətlərin təntənəsinin təmin edilməsi üçün çıxış yolunu maariflənmədə və təhsildə görür. İslahatlar isə, ona görə yalnız qan tökülməsinə gətirib çıxarır".

L.Mövsumovanın fikrincə, babilərin despotizmə qarşı yönəlmiş mübarizəni xarakterizə edən M.Kazimbəy babilər hərəkatının geniş vüsət aldığı və qiyamçıların sırasında qadınların da iştirak etdiyini dəfələrlə qeyd edir. Bu da maraqlıdır ki, babilər hərəkatı İranın daha mütərəqqi, azadlıqsevər hissəsi olan Şimali Azərbaycanı əhatə etmişdi. İranda yaşayan azərbaycanlılar həmişə ölkədə baş vermiş inqilabi-demokratik və azadlıq hərəkatlarının bayraqdərləri olmuşlar.

Artıq qeyd ediyimiz kimi, bu tədqiqatda azadlıq ideyasına müstəsna yer ayrılıb. Mirzə Kazimbəyin fikrincə, insan yalnız şüurlu deyil, həm də təbiətdən azadlıq seven bir varlıqdır. O, mənəvi seçimində azaddır və öz hərəkatlarına görə məsuliyyət daşıyır.

Mirzə Kazimbəy Şərq qadınının azad olmasına, qadının xalq hərəkatında aparıcı roluna xüsusi əhəmiyyət verir. O, qadınların cəmiyyətin bərabər hüquqlu vətəndaşları olmaları haqqındakı dini ehkamları ciddi-cəhdə və əsaslı surətdə rədd edir.

M.Kazimbəyin qadın problemlərinə həsr olunmuş xüsusi tədqiqatı yoxdur. Onun bu problemlə bağlı fikirləri, qismən də olsa, bəzi əsərlərində əks olunmuşdur. "Bab və babilər", "Uyğurlar haqqında tədqiqat" əsərlərində, kişilərdən heç də geri

qalmayan Kürrətül-Ayna və Uluz kimi qadınların qəhrəmanlıqları təsvir edilmişdir. Babilik hərəkatında Kürrətül-Ayna, yəni "Gözün nuru" və ya "pak" Tahirə, Şərq qadınının hüquq və azadlığı uğrunda mübarizə aparır. Aşkarcasına onun qorxmazlığına məftun olan M.Kazimbəy yazır: "Təbiət qadına qətiyyət, həyat isə özünü təsdiq etmə bəxş edərsə, onda möcüzə gözəl! Qərbdə qadın üçün meydan genişdir, ancaq Asiyada, islamın mövcud olduğu ölkələrdə, bu, sual altındadır.

Düşünürsən ki, ən ağıllı qadın belə burada nə edə bilər? Bu fikirlər onu necə ilhamlandırır, onda necə fədakarlıq hissi oyadır... Yox, fədakarlığına görə qadın həmişə və hər yerdə birinci plandadır... Demək istəyirəm ki, azadlıq ideyası onda nə qədər əzmlə, sarsılmaz bir ruh, nə qədər möhkəm iradə vardır! Nə öyüdlər, nə hədələr, nə yaxınların göz yaşları, nə düşmənlərin nifrəti, heç nə onun qarşısını ala bilmir. Beləliklə, Qəzvinde iki partiya yaranır: biri yaşlı konservativ fikirli insanların zəhmli təsiri altında əvvəlkindən daha artıq islamın mövhumatına əsaslananlar, o biriləri "Gözün nuruna" aludə olaraq, yeni təlimi müdafiə edənlər... Necə ola bilər ki, qadın və ya qız - bu incə varlıq, İranda, Qəzvin kimi ruhanilərin çox nüfuzlu olduğu şəhərdə, harada ki, üləmələrin öz saylarına və nüfuzlarına görə həm hakimiyyətin, həm də xalqın diqqətlərinə yönəldikləri bir məkanda - axı burada qadın bu tezliliklə dönüklərin güclü partiyasını necə təşkil edə bilmişdir?..

Görünməmiş nümunədir!.. O, oda və qılınca qarşı gedə bilərdi: hər bir yerdə ona yol verməli idi, hər bir məkanda onun üçün yol açıq olmalı idi. Daha sonra o, böyük bir vurğunluq və məhəbbətlə Kürrətül-Aynanın çıxarışını təsvir edir: "O, üzündəki örtüyü şəriətdə və xalq mövhumatında həkk edilmiş isməti və həyanı təhqir etmək üçün açmırdı; öz baxışları ilə nitqinin təsir gücünü yüksəltməyə çalışırdı. Bu çıxış uzun müddət azadlığı buxovda, gözəlliyi əbədilər arasında saxlayan köhnə prinsiplərə qarşı çıxırdı və əlbəttə ki, burada güclü təsir gücü zəruri idi; kim gözəl qadın tərəfindən deyilmiş sözün güclü və cazibəsi ilə tanış deyil! Belə ki, "Gözün nuru" öz sözü və əməli ilə ədəbsizliyi və qadın ismətinin pozulmasını deyil, başqa bir məziyyəti-azadlığı şüurlu şəkildə təlqin edirdi".

M.Kazimbəy bu görüşdə iştirak etmiş insanların sözlərinə əsaslanaraq, "Gözün nuru"nun bu nitqində babilərə aşağıdakıları söylədiyini qeyd edir: "Siz Babın hökmrənliyinin bərqərar edilməsinə qədər şəriətin qanunlarından azadsınız. Hələ ki, Allah tərəfindən siz vicdanınıza həkk edilən qanunlara əməl edin; yaxşı işlərlə məşğul olun, şərddən qaçın, qardaşlıqlar yaradın; hər şeyi öz aranızda qardaşcasına bölün". O, fərəhlə gənc qadının çıxışının onun sözlərinə görə uzun müddət azadlığı buxovda, gözəlliyi əbədi pərdə arxasında saxlayan əzəli prinsiplərə qarşı yönəldiyini qeyd edir. Belə ki, "Gözün nuru" sözü və əməli ilə ədalətsizliyi və qadın ismətinin pozulmasını təqdir etmədi, o şüurlu və

məqsədyönlü şəkildə azadlığa çağırırdı. Gözəllik, ağıl, ruhən bəlağətli və cazibədarlığın gücü, fikirlərindəki cəsarət hər gün dəstə-dəstə insanı onun çıxışlarını dinləməyə cəlb edirdi.

Qəzvinde günü-gündən Kürrətül-Aynanın tərəfdarlarının sayı artırdı. Bu şəhərin nümayişkəranə şəkildə Babı təhqir etmiş və lənətləmiş tanınmış müctəhidinin öldürülməsi Kürrətül-Aynanın və onun tərəfdarlarının tezliklə şəhəri tərk etməsinə səbəb oldu. O öz məsləkdaşları ilə birgə Mazandaranda gizləndi. Bir yerdən digər yerə, bir kənddən başqa kəndə keçərək, yol boyu qızgın təbliğatını davam etdirir. Bir müddət keçdikdən sonra o, Bəddəştədən babilərin yığıncağı təyin olunmuş Qəzvinə qayıdır. Burada o, həbs olunaraq, Tehrana göndərilir. Tehrandada o, 1852-ci ilədək, babilərin şaha sui-qəsdində ev dustağı olur. O zaman bir çox babilər həbs olunmuşdu. Kürrətül-Aynaya babilik təlimindən üz döndərmək təklif olunur. Rədd cavabı onun gizli edamına səbəb olur.

Bab təliminin ortodoks islamdan üstünlüyünü M.Kazimbəy qadınlarla kişilərlə bərabər hüquqların verilməsində, əsassız boşanmaların ləğvi, cəmiyyətdə qadınların azadlığı kimi ideyaların irəli sürülməsində görürdü. Bu ideyalara "Babın Quranda" və ümumiyyətlə, Babın özünün təlimi ilə bağlı bütün rəyətlərdə rast gəlmək olar. Bu ideyaların, doğrudan da, ona aid olduğunu təsdiq edən faktlardan biri də odur ki, bu təlimi təbliğ edən qadın Babın müasiri və tələbəsi olan Kürrətül-Ayna olmuşdur.

Mövsumova daha sonra yazır: "Babın qadınların azadlığı haqqında fikrində deyilir: "Qızlarınızı sevin, çünki onlar Allah qarşısında oğlanlardan daha çox iltifata malikdirlər. Bunu qəbul etmə heç vaxt boşanmaz. Sizinlə arvadlarınız arasında pərdə olmamalıdır. Qadın azadlığı - bəşəriyyətin xoşbəxtliyidir". Yeni Babın təlimi qadınlarla kişilərin bərabər hüquqlu olmalarını ifadə edir. Bab qadınların Allah qarşısında daha çox iltifata malik olduqlarını qeyd edirdi.

M.Kazimbəy saray tarixçiləri Səpəhr və Rza Quluxanın babilərin ünvanına uydurmalar söylədiklərini, guya Kürrətül-Aynanın çoxarvadlılığı təbliğ etdiyini haqda böhtan fikirlər yaydıqlarını qeyd edirdi. Kürrətül-Ayna və ümumiyyətlə, babilərin tərəfdarları adına yazılan bu böhtanı indiyə kimi bezi İran və Avropa müəllifləri təkrar edirlər. Xatırladaq ki, M.Kazimbəy heç bir şahidin "Təcrübədə babilər arasında qadın kommunizminin və ya qadının, eyni zamanda, bir neçə əri olması faktının mövcud olduğunu" təsdiqləmədiyini qeyd edir.

M.Kazimbəy "Müxtəsər Vikayət" giriş və ya müxtəsər vikayət. Müsəlman qanunvericiliyi kursu" əsərində babilikdəki qadın və kişi bərabər hüquqluluğunun mahiyyətini açıaraq, boşanma prosesində qadınla verilən üstünlükləri mərhələlər üzrə bu cür təsvir edir:

1) Əsassız boşanmanı ləğv edən babilər, qadının təbəri etmək olduğunu qeyd edirlər. Yəni o özü ayrılmaq üçün təşəbbüs qaldıra bilər;

2) Əvvəlki ərindən təbəri edən qadın, istədiyi adamla ailə qura bilər;

3) Müəyyən müddət keçdikdən sonra qadının hüquqları daha da artır: onun, eyni zamanda, doqquz əri

Bu yazı Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun maliyyə dəstəyi ilə "İnsan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi, vətəndaşların hüquqi, siyasi mədəniyyət səviyyəsinin yüksəldilməsi, sosial və siyasi fəallığının artırılması" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb

ola bilər!

4) Fərət haqqında təlim elan edildikdən sonra babilər nikaha Platonun nöqtəyi-nəzərindən baxmağa başladılar: qadın kommunizminin əsası qoyuldu. Boşanma zamanı qadınlar verilən üstünlükləri təhlil edən M.Kazimbəy sonuncu iki mərhələnin islamın təməl prinsipləri, "ləyaqətə bağlı və qısqanlıqla qorunan" xalq adətləri ilə uyğunlaşmadığını qeyd edir.

Müsəlman hüququnun öyrənilməsi prosesində M.Kazimbəy qadınların nikahdakı hüququndan ətraflı bəhs edir. O, ilk dəfə olaraq, maraqlananlara birinci nikaha daxil olan qadınların hüquq və vəzifələri, atalığın dəqiq müəyyən edilməsi qaydaları, boşanma prosesində gözlemə müddəti, ikinci nikah, iddət, müsəlman qanunvericiliyində iki nikah arasında müəyyən edilmiş müddət haqqında müsəlman qanunvericiliyinin hərfi tərcüməsini təqdim edir.

M.Kazimbəyin qadının ailədə və gənc nəslin tərbiyəsindəki rolu barədə fikirləri çox maraqlıdır. "Müridizm və Şamil" əsərində o, oxuculara Şamilin tərcümeyi-halını təqdim edir. 1797-ci ildə Hişrə şəhərində dünyaya gələn Şamil ailəsinin yeganə oğul övladı olub. "Bir qız övladı da vardı, lakin Dağıstanda qızlar övlad sayılmır, yalnız oğlanlar nəslin davamçısı hesab olunur". Uşaqlara məhəbbət və onların tərbiyəsindən bəhs edən M.Kazimbəy, uşaqların məhəbbətinin ata və anaya məxsus olduğunu və bu hissənin bütün canlı aləmin ümumi, instinktiv başlanğıcının təşkil etdiyini qeyd edir. Onun fikrincə, fərq yalnız insanların anla-

yışlarında və tərbiyələrində özünü göstərir. Qadın ananın zərifiyi, müəllifin fikrincə, onun əbədi şüarıdır. Övlada olan hədsiz məhəbbət, onu razı salmaq üçün əl atdığı müxtəlif vasitələr (hətta ərindən gizli) heç bir qanuna uyğun deyil. Müəllif ananın ünvanına bir çox xoş sözlər deyir. Qeyd etmək lazımdır ki, M.Kazimbəy anasız böyüyüb, lakin onun əsərlərində daim ana obrazı canlı, məhəbbətlə dolu boyalmla təsvir etdirilir. Ailədə tərbiyə prinsipinə gəldikdə, burada qadına mühüm yer ayrılır. M.Kazimbəy Dağıstanda uşaqlar tərbiyə metodlarının çox sərt və kobud olduğunu qeyd edir. Lakin buna baxmayaraq, "bizim anlayışlarımızla, üsullarımızla müqayisədə bizə nə qədər sərt görünərsə də, bizdə nə qədər qəbahətli hallar mümkündür, orada da bir qədər də yaxşı xüsusiyyətlərin mövcud olduğunu...

Artıq qeyd edildiyi kimi, M.Kazimbəyin qadın problemləri ilə bağlı ayrıca tədqiqatları olmayıb. İlk baxışdan, tədqiqatçının bizə miras qoyduğu məlumatlar cüzi və qeyri-müəyyən görünür. Lakin müəllifin əsərlərində təsvir etdiyi məlumatları təhlil etdikdə, gözümüzün qarşısında şahidlərin dilindən yazılmış, tədqiqatçının qəlbindən axıb gələn mənzərə canlanır. M.Kazimbəyin təsəvvüründə canlanan qadın-ana, Şərqlin azad qadını obrazları Azərbaycan xalqının mənəvi-mədəni tarixinə qiymətli töhfə olmuşdur, həm bu gün, həm də gələcəkdə tədqiqatçı-alimlər bundan istifadə edəcəklər.

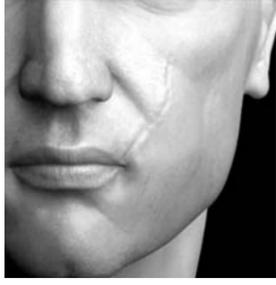
Vahid Ömərov,
fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru

Çapıqlar və onların növləri

Çapıqlar insanın bədəninə iz qoymaqla yanaşı, psixi pozuntular, özünə qapanma, cəmiyyətdən təcridolma kimi bir sıra problemlərə də səbəb ola bilər.

Çapıq - tibbi nöqtəyi-nəzərdən dəri bütövlüyünün pozulması nəticəsində əmələ gələn problemdir. Bu, dəri sağaldıqdan sonra meydana çıxan birləşdirici toxumadır və dəri bərpasının son mərhələsi hesab olunur. Çapıqlar üç növə bölünür - normotrafik, atrofik və hipertrofik. Hipertrofik çapıqların kelloid deyilən əlavə növü daha var.

Bu barədə AZƏRTAC-a həkim-dermatoloq, tibb elmləri namizədi Elşad Novruzov məlumat verib. Bildirilib ki, normotrafik ən yüngül çapıq növüdür. Digər çapıq növlərini müalicə edərkən məqsədimiz çapıqı normotrafik hala gətirib çıxarmaqdır. Yəni çapıqın səviyyəsi ətraf toxumalarla bir olsun. Atrofik dəri səthindən aşağı olan çapıq növüdür. Bu cür çapıqların müalicəsində məqsədimiz çapıqın dibinin yuxarı qalxması və ətraf toxuma ilə bərabər olmasıdır. Hipertrofik isə daha qabarıq çapıq növüdür. Bu cür problemləri müalicə edəndə çapıqın daha qabarıq, yeni artıq hissəsi götürülür və o, yenə ətraf toxumalarla bir səviyyəyə gətirib çıxarmağa çalışılır.

Qara qarağat C vitamini ilə ən zəngin olan giləmeyvədir

Kiçik kolların üstünə qara muncuq kimi düzülən qarağat meyvələri bir növ qara gilasa və gilənara bənzəyir. Lakin digər giləmeyvələrdən fərqli olaraq qarağat kol formasındadır və onun üstü qara ətli gilələrlə pitraq kimi dolu olur. Qara qarağatı iki həftə, ağ və qırmızı qarağatı isə 5-7 gün müddətində xarab olmadan saxlamaq mümkündür. Tərkibinin zənginliyinə görə özündə 400 qram C vitamini ehtiva edən qara qarağat digər giləmeyvələrdən daha üstün sayılır. Turşməzə tamlı meyvələri təzə halda yeyilir, ondan püre, jelle, mürəbbə, marmelad, şirə, limonad, konfet, şərab və s. hazırlanır. Qarağat yarpaqları ətirli və turş olduğundan tərəvəzlərin konservləşməsi zamanı da istifadə olunur.

AZƏRTAC tibbi saytlara istinadla xəbər verir ki, tam yetişəndən sonra qara qarağatın yığılıb qurudulan meyvələri vitamin çatışmazlığı, eləcə də sinqa xəstəliyi zamanı profilaktika və müalicə məqsədilə istifadə edilir.

Bu giləmeyvədən qaraciyər, tənəffüs yolları, angina və bir sıra digər iltihabi xəstəliklərin aradan qaldırılmasında və böyrəkdəki daşların salınmasında istifadə olunur. Hipertoniya, qanaxlıq, mədə xorası zamanı qara qarağatın həlimini içmək məsləhət görülür.

Ümumiyyətlə, qara qarağat tərkibi C vitamininin miqdarına görə giləmeyvələr arasında birinci yeri tutur. Orqanizmin həmin vitamini olan gündəlik tələbatını ödəmək üçün cəmi 20 ədəd qara qarağat yemək kifayətdir. O, onkoloji xəstəliklərə tutulma riskini də azaldır.

Digər meyvələrlə müqayisədə qarağatın tərkibi zülallarla da zəngindir. O, şəkərli diabetdən əziyyət çəkənlər üçün də çox faydalıdır və görmə qabiliyyətini uzun müddət qoruyub saxlamağa kömək edir. Bu giləmeyvəni konservləşdirərkən də tərkibindəki faydalı maddələrin əksəriyyəti qorunub saxlanılır.

Qara qarağatın yarpaqlarının həlimi şiş, soyuqdəymə, titrəmə-qızdırma və revmatizm kimi xəstəliklərin müalicəsində istifadə olunur, böyrək və sidik kisəsində daşı olanlara da faydalıdır. Ümumiyyətlə, qara qarağatın meyvələri kimyəvi elementlərlə zəngin olduğu üçün müxtəlif xəstəliklərin müalicəsində müsbət təsir göstərir.

ELAN

Sabah qrupunun ADPU-nun IV kurs tələbəsi Məmmədova Jale Elmar qızının adına verilmiş riyaziyyat-informatika ixtisası üzrə tələbə bileti idiyi üçün etibarsız sayılır.

SƏS

Son səhifə

19 sentyabr

“Ronaldoğun gedişindən sonra “Real” daha hiyləgər oynayır”

sümün əvvəlində 106 milyon avro qarşılığında “Real”ı “Yuventus”a dəyişib.

PSJ-nin müdafiəçisi Dani Alveş Kriştiano Ronaldoğun “Real”dan “Yuventus”a keçidinə münasibət bildirib. Qol.az-ın “Marca”ya istinadən yaydığı xəbərə görə, 35 yaşlı futbolçu portuqaliyalının gedişindən sonra “kral klubu”nun daha təhlükəli oynadığını söyləyib: “Digərləri ilə müqayisədə mənim buna mövqeyim bir az fərqlidir. Ronaldoğun gedişindən sonra “Real” daha kompakt və hiyləgər futbol oynayır. Əvvəl bütün hücumları Ronaldo başa çatdırırdı. İndi isə hər şey daha təhlükəlidir. “Real”la mübarizə aparmaqasan olmayacaq. Çünki kollektiv oyun sərgiləyirlər. Əlbəttə, Ronaldo onlar üçün böyük itkidir, amma “Real” elə “Real”dır”. Qeyd edək ki, Ronaldo möv-

Almaniyalı cüdoçu: Yenidən dünya çempionu olmağa çalışacağam

Bakıda dünya çempionatının başlamasını səbirsizliklə gözləyirəm. Yarışa çox yaxşı hazırlaşmışam. Bütün gücümü sərf etmişəm və müsbət nəticəyə ümid edirəm. AZƏRTAC xəbər verir ki, bu fikirləri Almaniya millisinin cüdoçusu Aleksandr Viçerzak Bakıda keçiriləcək dünya çempionatı ilə bağlı təəssüratlarını bölüşərkən deyib. Ötən il Macarıstanın paytaxtı Budapeştdəki mundialda 81 kq çəki dərəcəsində qızıl medal qazanmış 27 yaşlı idmançı eyni uğuru təkrarlamağa çalışacağını söyləyib. Azərbaycan yığmasının cüdoçularını çox güclü rəqib adlandıran A.Viçerzak komandanın heyətində dünya səviyyəli idmançıların yer aldığını vurğulayıb. Xatırladaq ki, Aleksandr Viçerzak “Bakı 2015” I Avropa Oyunlarının bürünc medalçısıdır.

Azərbaycanlı grossmeyster Men adasında turnirdə iştirak edəcək

Oktyabrın 20-dən 28-dək Men adasının paytaxtı Duqlasda “Isle of Man International” şahmat turniri keçiriləcək. Şahmatçılar üç qrupda yarışacaqlar. AZƏRTAC xəbər verir ki, “Masters” turnirində iştirak etmək üçün 173 şahmatçı, o cümlədən 90 grossmeyster və “yeddiyüzlər” sırasına daxil olan 20 şahmatçı müraciət edib. Onların sırasında Azərbaycan təmsilçisi Arkadi Naydiç də var. Reyting üzrə turnirin lideri hollandiyalı Aniş Qiridir. Azərbaycanlı grossmeyster isə bu göstərici üzrə on ikincidir. Turnirin birinci mükafatı 50 min funt sterlinq məbləğindədir. “Isle of Man International” turniri İsviçərə sistemi üzrə 9 turda keçiriləcək.

Bakıda keçiriləcək dünya çempionatı ilə əlaqədar incəsənət və idman sərgisi təşkil olunub

Bakıda keçiriləcək cüdo üzrə dünya çempionatı ilə əlaqədar incəsənət və idman sərgisi təşkil olunub. AZƏRTAC xəbər verir ki, tədbirdə Beynəlxalq Cüdo Federasiyasının (IJF) prezidenti Marius Vizer, Azərbaycan Cüdo Federasiyasının prezidenti Rövnaq Abdullayev, qurumun vitse-prezidenti Sadıq Sadıqov, Avropa Olimpiya Komitələrinin sabiq prezidenti Patrik Hikki, IJF İcraiyyə Komitəsinin üzvləri və digər şəxslər iştirak ediblər.

Sərgidə polşalı Monika Qloviçki, rusiyalı Yelizaveta Aleksandrova, fransalı Raymon Pule, rumıniyalı Yevgen Vasile və ingiltərəli Neyl Ekkersli, eləcə də azərbaycanlı Bəhram Bağırzadə, Cəsar Məmmədov, Rahib Qarayev, Zamiq Rzayev və Aynur Sakitqızının əsərləri nümayiş olunub.

Tədbirdə çıxış edən Marius Vizer qonaqları salamladıqdan sonra sərgidə əsərləri nümayiş olunan incəsənət xadimlərini təqdim edib. Qurumun rəhbəri cüdo üzrə dünya çempionatının yüksək səviyyədə təşkil olunacağına əminliyini bildirib. Rövnaq Abdullayev isə cüdo və incəsənətin çox yaxşı vəhdət təşkil etdiyini söyləyib: “Bu gün görkəmli incəsənət xadimlərinin əsərləri sərgiyə qoyulub. Burada cüdo ailəsinin incəsənət aləmi ilə birləşməsinə görürük. Cüdo da bir incəsənət, fəlsəfədir. Bu iki incəsənətin vəhdəti çox yaxşı alınmış. Azərbaycan cüdosu ilə yanaşı, incəsənəti ilə də tanış olmağınızı istəyirəm”. Qeyd edək ki, cüdo üzrə dünya çempionatı sentyabrın 20-27-də Milli Gimnastika Arenasında keçiriləcək.

Baş redaktor:

Bəhruz Quliyev

Baş redaktorun müavinləri:

**Valeh Məhərrəmli
Fətulla Həsənov**

Ünvanımız: Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 66.

Şəhadətnamə: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az
Tel: 598-33-90 Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi ilə müəllifin
mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Qəzet “Səs”in komputer mərkəzində yığılır, səhifələnilir.
“Azərbaycan” nəşriyyatında çap olunur
Qəzetdə AzərTAc, SİA və AZADINFORM informasiya
agentliklərinin məlumatlarından istifadə olunur.

Qəzet
bazar və bazar
ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur
Tiraj: 5500